

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nr. de Duminică
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Război guvernului!

— Darea de seamă a deputatului Iuliu Maniu. —

Intr'un orașel românesc al Ardealului s'a petrecut ieri un eveniment politic de mare însemnătate: deputatul român Iuliu Maniu și-a rostit darea sa de seamă către alegătorii lui români. Patru-cinci mii de oameni au ascultat cu evlavioasă băgare de seamă, cu dragoste și nețărmurită încredere, dar și adesea cu izbucniri de furtunoasă indignare și răsvrătire la adresa guvernului, cuvintele celui mai iubit, celui mai pregătit și celui mai conștiințios reprezentant, pe care și-l poate dori vre-un cerc electoral.

Declarația cea mai de seamă a domnului Maniu a fost o declarație de război la adresa guvernului. Opoziția națională este hotărâtă să nu mai rabde trăgănarea îndelungată și într'adins a acelei reforme care de mai bine de doi ani de zile este cerută în chip lacom ca ultima mântuire de toate relele ce bântuiesc această țară, fără deosebire de popoare, *sufragiul universal*. Vom împiedeca, a zis dl Maniu, cu orice mijloace votarea oricărei alte legi până guvernul nu va prezenta proiectul pentru *sufragiul universal*. Nu ne îndoim că toți deputații naționali se vor rosti în acelaș sens către alegătorii lor. Declarația aceasta este de o însemnătate atât de mare încât ea creiază o nouă situație politică pentru toată țara.

Luptele ce se vor da de aici încolo, nu vor mai fi date în jurul unor chestii de-a treia și de-a cincea mână, ci în jurul acestei mari chestii cardinale, hotărâtoare pentru toată dezvoltarea viitoare a Ungariei.

Cu claritatea luminoasă, cu conciziunea clasică proprie stilului și gândirii sale, cu aceea notă de neștrămutată hotărâre și fără nici o notă de demagogism vulgar și străin unei firi alese, dl Maniu a zugrăvit în vreme mai scurtă de o oră o icoană complectă și cuprinzătoare a situației noastre politice. Mai întâiu dânsul a pus alegătorilor întrebarea ce spun, ce cred ei despre toate cuvintele de hulă și batjocură ce se aruncă deputaților români în camera ungurească. Ca o mare viforoasă astfel s'a manifestat mânia clocotitoare a poporului împotriva acelor cari hulindu-i pe deputații lui îl hulesc pe el însuș. Indeosebi când dl Maniu a întrebat pe alegători dacă este mulțumit cu cuvintele lui Andrassy, nemulțumirea poporului a izbucnit cu violență irezistibilă. Palid și agitat, reprezentantul contelui Andrassy, fibirăul, a trebuit să asculte furtuna de strigăte de indignare ce se stârnise fără de veste în jurul său.

După dl Maniu, situația politică este destul de limpede. Azi toată țara asta se desface în două tabere mari. De-oparte se află toți acei cari prin sistemul de privilegii al constituției de azi dețin puterea și vor să o păstreze cu orice preț în mâinile lor. De partea cealaltă se găsește tabăra tuturor celor rămași în afară de ocolul îngrăditor al drepturilor și al puterii.

Față cu tovarășia dela putere poreclită *coalitiție* se ridică *coalitiția* tuturor celor slabi și desmoșteniți dar mulți. Multe glasuri se ridică împotriva tovarășiei noastre cu un partid cum este cel socialist. Dl Maniu este cel dintâi care dă lămuriri complete și mulțămitoare celor nedumeriți.

Conlucrarea noastră cu socialiștii, zice dânsul, nu este o fuziune ci o alianță foarte firească, atât de firească încât nici nu mai este nevoie de rostirea și formularea expresă a ei. Partidul național nu renunță la programul și aspirațiile sale. Ceea-ce ne deosebește de partidul socialist este, tradiția unui trecut deosebit al nostru și dragostea pentru biserica, pentru moșia și limba noastră. Ceeace ne unește cu socialiștii este țelul comun, apa mare a Mureșului, cum a zis dl Maniu în pildă populară. Primejdia apelor mari ne amenință de-opotrivă și atunci uităm tot ce ne dezbină și ne unim spre scopul ce ne îmbină.

Și aici dânsul, în mijlocul freneticei bucurii combative a poporului, a declarat guvernului război neîmpăcat. *Nici-o lege, nici un proiect nu va trece prin mașina de vot a camerei actuale, până când guvernul nu va pune în discuție proiectul votului universal*. Cauza pentru care întârzie acest proiect nu este greutatea tehnică a întocmirii lui, cum spune guvernul. Orice lucru drept, adevărat și bun este simplu ca însăși firea care-l dictează. Numai dacă vrei să faci un lucru meșteșugit, nefiresc și nedrept, atunci munca lui este zăbovitoare și migăloasă.

Declarațiile dlui Maniu nu vor lipsi să-și facă efectul. Ele vor fi discutate și comentate pretutindeni. Toamna ce vine făgăduiește să fie o toamnă politică extraordinară de sgomotoasă și agitată. Doi potrivnici îndârjiți se vor încleșta în luptă crâncenă și desnădăjduită. Dacă lupta asta ne va găsi pregătiți și războinici, triumful nostru final nu este îndoielnic!

Ziua de sărbătoare dela Vinț.

— Dela trimisul nostru special. —

Vințul-de-jos, 11 August

O zi de frumoasă sărbătoare a fost adunarea de astăzi pentru tot poporul din cercul Vințului de jos. Ea a avut caracterul intim a unei sărbări familiare, căci poporul de aici iubește pe deputatul său până la adorare. Dl Maniu a fost ales aici cu mare însuflețire și abea 2—3 români au votat în contra sa. În privința gradului de deșteptare națională, acesta este dintre puținele cercuri, unde poporul întreg este în *integritate* sa conștiință de datoriile sale naționale. Aici ziarele românești sunt foarte răspândite și citite și puțini sunt țărani cari să nu cunoască cu de-amănuntul toate fazele luptelor noastre parlamentare.

Cuvântarea dlui Maniu nu a fost adresată deci unei adunări de analfabeți politici ci unei adunări de cetățeni, luminați și înțelegători a tuturor scopurilor și ideilor deputatului lor. Pentru aceea manifestarea de simpatie și moțiunea de încredere votată de adunare dobândește o însemnătate deosebită. Un alt punct însemnat al acestei adunări este *hotărârea de-a se crea pentru cercul Vințului o organizație politică a partidului național românesc*. După cât știm, acesta este primul cerc care a luat hotărârea această și ziua de azi va rămânea memorabilă și pentru faptul că aici s-a făcut *inceputul organizării partidului național*.

Primirea.

Bravii români ai cercului Vinț au pregătit o primire demnă de deputatul lor. De cu dimineață a plecat un grup de călăreți în frumosul costum național și mai multe trăsuri spre Bălgrad (Alba-Iulia) pentru a-l întâmpina și însoți pe dl Maniu în drumul său spre Vinț. Pe drum până în Bălgrad și înapoi, cortegiul acesta crescuse neconținut. Mirași și poate și cu un fel de teamă vagă, ungurii și jidanii orașelului istoric priveau fără vre-un cuvânt cortegiul.

Pe piață, în fața otelului »Hungaria« părintele I. Chiriță din Cârna, salută în câteva cuvinte pe dl Maniu. Acesta, având alături pe dl Aurel Viad, deputatul Orăștiei, (dl dr. T. Mihali nu putuse veni, fiind ocupat) răspunse, zicând că nu pompa și alaiul cu care este întâmpinat, ci dragostea pentru marea cauză românească a alegătorilor săi îl impresionează și-l face să mulțumească mișcat.

După scurtele alocuțiuni, cortegiul se pune în mișcare spre Vinț. Înainte mergea trăsura încărcată cu flori și cununii a celor doi deputați, înconjurată de roiul sprinten al călăreților. Urmează un lung șir de căruțe. Din toate satele se adună, se alătură călăreți și căruțe. Sunt cel puțin 60 de călăreți și vre-o 25—30 de trăsuri și căruțe. Este un convoiu lung fără sfârșit, plin de viață și de mișcare. Este ca o bejanie, dar o bejanie veselă, radioasă de însuflețire, și

cu dor de luptă, nu fugind dinaintea dușmanului, ci mergând pare-că spre a-l întâmpina și lavi din față...

Sosim la Vinț. În sosirea asta este ceva din sosirea unui Mesia trimis întru mântuirea poporului. Mulțimea fără de număr, înșiruită în două aripi mari de a dreapta și de a stânga drumului ne primește și ne cuprinde ca cu două mari brațe. »Trăiască!« răsună ca un strigăt de liberare și de descătușare. Urmează două scurte alocuțiuni și poporul se stringe cu rânduială cuminte și așezată în parcul umbros de alături pentru a-și ascultă pe deputatul său.

Amintesc că meritul primirii acesteia este al bravilor naționaliști dl Cărăban și Vulcu, iar organizarea și întocmirea minunatului cortaj de călăreți se datorește harnicului și activului tinăr dl Ioan Branga și cu dl Cărăban tinărul. Feciorii călăreți aveau cai frumoși și înșelați cu covoare în izvoade naționale. Veniseră călăreți și din satele din jur, din Sibîeni, Vârpor, Oarda-de-jos Pianul-de-jos etc. ba și din Lancrămul, deși această comună nu aparține cercului Vinț.

Le aducem tuturor laudele pe cari le-au meritat deplin.

Adunarea.

Adunarea s'a ținut sub bolta de frunziș a unui parc umbros. La o masă ședea dl subprefect (fibrău) Pongrácz, reprezentantul puterii publice. Vre-o 20 de jandarmi concentrați pentru ziua asta la Vinț, dovedeau că stăpânitorii noștri nu scapă niciodată de un sentiment de ascunsă teamă, când este vorba de valahi. Firește venirea lor a fost absolut de prisos. În public observ și mai mulți membri ai elitei ungurești din localitate. Aici toată lumea ungurească știe românește, încât discursurile sunt înțelese și de publicul unguresc. Oratorii vorbesc de pe o masă. Poporul îi ascultă cu băgare de seamă. Întreruperile de aprobare sau de indignare vin des dar totdeauna la locul potrivit. Dovadă că toți oratorii se silesc să vorbească pe înțelesul poporului și dovadă de înțelegerea deplină a acestuia.

Adunarea a fost deschisă de venerabilul părinte al Vințului, dl Nicolae N a n u.

Acum un an și jumătate am ales, zise, un deputat vrednic și iubit în persoana dlui dr. Iuliu Maniu. Anul trecut, la darea de seamă, am înnoit făgăduința noastră de a-l sprijini. Acuma iarăș ne-am adunat pentru a-l întâmpina cu dragoste. Vă mulțumesc că v'ați adunat într'un număr mare, dovadă cât îl iubiți cu toții.

Se exmîte o comisiune alcătuită din 5 inși, care invită pe dl Maniu la adunare.

Sosind dânsul, se face liniște și dânsul ia cuvântul.

Discursul dlui Maniu.

Dr. Iuliu M a n i u: Iubiți alegători, Fraților! După un an de grele lupte am venit cu bucurie în mijlocul dvoastră că să vă dau seamă de spre tot ce am făcut, ce am spus și am cugetat în gândul nostru și pentru a lua din privirile dulci ale dvoastră puteri noi în lupta pentru binele și înaintarea neamului românesc. Am venit în mijlocul vostru ca să văd dacă au găsit răsunet toate cuvintele de hula și de batjocură ce ni-s'au aruncat în adunarea țării (*Rușine lor!*) Am venit să văd, dacă ne credeți pe noi (*Credem!*) ori credeți celor ce spun că vă păgubim prin lupta noastră.

Judecând lupta noastră din cameră, trebuie să faceți deosebire între scopul, programul nostru, și între greutățile ce am întâmpinat la împlinirea programului. Căci noi nu am făcut tot ce am vrut, ci am făcut ce am putut.

Când m'ați ales deputatul dv. v'am spus că nu vă făgăduiesc marea cu sarea. Nu v'am făgăduit ceea ce nu se poate face, pentru că să nu viu cu rușine între dv., dacă nu mi-aș împlini toate făgăduielile. Dar am făcut cu dragoste adevărată tot ce-i bine pentru înaintarea neamului românesc (Să trăiți!) În decursul acestei sesiuni parlamentare nu am putut veni în cameră cu toate dezideratele programului nostru național. Noi nu am părăsit programul național dela anul 1881, ci vrem ca el să fie realizat și ca poporul românesc să fie ocărmit de-opotrivă cu celelalte popoare. Dar Maj. Sa nu ne-a chemat decât pentru a da cele trebuitoare ca treburile țării să nu stea pe loc, și pentru că să facem legea votului universal, adică fiecare cetățean să aibă dreptul de a alege deputat. Având această însărcinare dela Maj. Sa, nu ne putem ocupa de aceste lucruri.

Cele trei datorii.

Ce am făcut noi în cameră? Am spus ce știe de altcum toată lumea, am spus că poporul românesc nu-i mulțumit. Aceasta a fost datoria noastră cea mai dintâie. Pentru că în poporul nostru zac multe virtuți cu cari am putea duce înainte țara aceasta, dar nu avem puțința, nu avem drepturile conforme poruncii dumnezeiești și conforme poruncilor firii.

A doua noastră datorie era să împiedecăm după puterile noastre ca mai marii țării noastre să aducă legi vătămătoare țării iar a treia noastră datorie era, să lucrăm ca cei chemați să-și împlinească datoria să aducă legea votului universal.

Ce privește datoria cea dintâie, ca toți să dăm cele ce se cer pentru mersul înainte al țării, noi deși am votat contra lor, nu le-am făcut piedici. Ne-am folosit de prilejul acesta pentru a arăta nemulțumirea noastră. Am spus că banii ce i dăm noi românii pentru visteria țării nu se întrebuințează pentru noi, ci pentru alții.

Răspunsul lui Andrassy.

Deputații noștri n'au spus toate plânsorile și durerile noastre în cameră. Am găsit mulți între deputații unguri cari ne-au spus că avem dreptate și ne-au făgăduit că vor tămădui ranele de care suferă poporul nostru. Dar făgăduiala asta a rămas vorbă goală. Cu vorbele și plângerile noastre l-am strâns într'atâta pe guvern și pe d-nii ministri cu ușa, încât au fost nevoiți să însărcineze pe ministrul contele Andrassy. (Strigăte indignate: *Jos cu el!*) să dovedească precumcă ce-i alb este negru și cei negru este alb. El a spus că poporul nostru este mulțumit cu soarta sa (O furtună de glasuri: *Nu-i adevărat! Minciună! Să-i fie rușine!*) că el este bun și bogat dar agitatorii adevărați deputații sunt răi (*Nu-i adevărat! Minciună!*) Apoi, fraților, dl Andrassy a vorbit ca lupul când se târguia cu oile, zicând că mi-s dragi oile dar ciobanii și câinii sunt răi. Știți D-v. pentru ce a zis lupul vorba asta și știți prea bine ce ar fi făcut lupul dacă oile rămăneau fără ciobani și fără câni! (Răsete).

Dar noi nu am rămas datori cu răspunsul. Vă rog să citiți cuvântările colegilor mei Vlad, Vaida (*Trăiască Vaida!*) Goldiș în cari ei au răspuns ministrului Andrassy, și cari sunt adevărate catechisme ale plângerilor, durerilor și credințelor noastre.

Fraților, adevărat că nu am făcut greutăți votării dărilor. Dar M. Sa ne însărcineze ca altă muncă, cu votarea legii votului universal (*Trăiască votul universal!*) și nu am voit ca tocmai noi să fim de vină pentru zăbovirea acestei legi.

Lex Apponyi.

Ce privește cealaltă datorie de a împiedica legile vătămătoare limbii și culturii noastre naționale, știți că noi am luptat din toate puterile, dar n-am răzbit să le împiedicăm, și acuma s'a adus o lege împotriva școalelor noastre (*Jos Apponyi!*). Noi respectăm și păzim orice lege, dar legea aceasta a stârnit cele mai grele nedumeriri și îngrijii, căci prin ea pun cele mai mari piedeci limbii și legii noastre românești. Credincioși mandatului Dv. ne-am luptat. Săptămâni de zile de-a rîndul ne-am silit să convingem pe deputații și pe miniștrii unguri, că legea asta nu-i bună, dar ei ne-au învins la vot căci noi eram 24 față de 425 (Murmure de revoltă). Dar dacă

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Bucovinei.

Din mândra splendoare-a trecutelor vremi
Cu nopți de răboae și zile senine,
Prin glasuri de rugă și astăzi ne chemi,
Noian de ruine.

Dar numai lumina ce-adoarme pe mări
Când norii de toamnă se 'nvăluie 'n zare,
Veghează dealungul uitatei cărări
Spre negrele altare...

Pe spuma de lanuri, prin codrii pletoși,
În undele repezi, pe larg de câmpie,
Plutește iar crezul cântat de strămoși,
Dar cine-l mai știe!

Sub bolta de flacări a celui ne 'nvins,
Brăzdând cu furtună cuprinsu-i feeric,
Pe minți și pe inimi pustiul a 'ntins
Aripi de 'ntuneric...

Cumplitul răsunset de buciun pe văi,
Azi tremură 'n jalea cântărilor sfinte;
Și numele vrednic al fiilor tăi,
Pe cruci de morminte.

G. Tutoveanu.

Moartea.

De Guy de Maupasant.

O iubisem la nebunie! De ce iubim noi?
E ciudat de a nu vedeă în lume decât o ființă,
de a nu aveă în spirit decât o gândire, în inimă
o dorință și în gură un singur nume: un nume
care vine neîncetat ca apa dintr'un izvor, din
adâncimile sufletului, care se suie pe buze și pe
care-l spunem și-l repetăm, pe care-l murmurăm
necontenit, pretutindeni, ca o rugăciune.

N'am să povestesc deloc istoria noastră. Amorul n'are decât o singură poveste, totdeauna aceeași. Am întâlnit-o ș'am iubit-o. Iată totul. Timp de un an am trăit în divoșia ei, în brațele sale, în mângăierea sa, în privirea sa, în rochiile sale, legat de cuvântul ei înlăntuit de tot ce venea dela ea și în așa chip că nu mai știam de e zi sau noapte, ori dacă sunt mort sau viu, pe pământ sau aiurea.

Și iată că muri. Cum? Nu știu, nu mai știu. Într'o seară ploioasă veni acasă udă și a doua zi începu să tușească. Tuși aproape o săptămână și căzu la pat.

Ce s'a petrecut? Nu mai știu.

Doctorii veneau, prescriau și apoi plecau. Să aducem doctoriile; o femeie i-le da să bea. Mă-nile-i erau calde, fruntea înfierbântată și umedă, privirea scânteietoare și tristă. Îi vorbii și ea-mi răspunse. Ce ne-am spus? Nu mai știu. Am uitat tot, tot, tot! Însfârșit muri, îmi amintesc bine suspinul său slab, așa de slab, cel din urmă.

Nu mai știu apoi nimic. Nimic. Văzui un

preot care tot zicea: »metresa D-tale«. Mi-se părea c'o insultă, de aceea îi spusei să plece. Veni altul bun, blând, care când îmi vorbea de ea mă făcea să plâng.

Mă întrebă de toate amănuntele înmormântării. Nu mai știu. Mi-amintesc cu toate acestea foarte bine, cosciugul, șgomotul loviturilor de ciocan când o închise înăuntru. Ah! Dumnezeule!

Apoi o îngropară! O îngropară! Câțiva inși veniră până la groapă: niște prieteni. Eu fugii. Alergai. Rătăcii mult timp de-alungul stradelor. Apoi mă întorsei acasă. Adoua zi plecai în călătorie.

Ieri m'am întors la Paris.

Când revăzui căminul meu, odaia noastră, patul nostru, mobilele noastre, toată casa aceasta în care rămăsese tot ce rămâne din viața unei ființe după moartea ei, fui copleșit de-o mâhnire așa de grea că trebuî să deschid fereastra și să mă arunc în stradă. Neputând să mai trăiesc în mijlocul acestor lucruri, acestor ziduri care-o adăpostiseră și cari trebuia să păstreze în crăpăturile lor nevăzute mii de atome dintr'ansa, din carnea sa și din respirația sa, îmi luai pălăria ca să fug afară.

Mergând spre ușe, trecui pe dinaintea oglinzei din Coridor pe care ea o așezase acolo, ca să se vadă din cap până 'n picioare, în fiecare zi când ieșea, ca să vadă dacă s'a aranjat bine, dacă e corectă și frumoasă dela pantofi până la piep-natură.

Și mă oprii drept în fața acestei oglinzi care o reflectase adeseori. Așa de des, așa de des, încât trebuia să fi păstrat ceva din imaginea sa.

am fost slabi, vina este și a noastră. Dacă fiecare cerc electoral s'ar fi purtat ca Vințul, nu am avea 14 deputați ci 60 și dacă și celelalte neamuri s'ar fi purtat bine, aveam 150 de deputați pe partea noastră și împiedecam legea asta. Nu ne învinuiți deci pe noi ci pe miile de români cari au ales astfel de deputați cari ne-au combătut (Rușine!) Să nădăjduim că starea asta se va schimba pe viitor și în fiecare cetățean să va trezi conștiința națională.

Votul universal.

Fraților! A treia noastră datorie era să silim pe cărmuitori ca să aducă legea votului universal. Iei făgăduiseră să facă legea asta. Dar este ușor să făgăduiești și greu să implinești. Omul cinstit și cu frica lui Dumnezeu nu promite ce nu poate implini. Cărmuitorii noștri alcătuiesc trei partide unite într'o tovarășie numită coaliția. Până când ele nu au ajuns la putere, partidul contelui Andrassy a fost potrivnic votului universal. Dar când era vorba să ajungă la cârmă, a primit repede votul universal în program, căci se temeau să nu le ia altcineva locul de lângă oala cu carne. (Răsete). Și azi vedem că tocmai el, contele Andrassy care combătuse votul universal este nevoit să facă proiectul acesta.

Aduceți-vă aminte de frumoasele cuvinte ale colegului meu Vaida, atunci când votul universal a fost primit în Austria. El a cerut aceeași lege pentru țara noastră. Dl prim-ministru i a răspuns însă că *vom face, dar vom vedea cum vom face*. În privința votului universal, între deputații unguri sunt două păreri. Unii vreau să dea dreptul de vot numai celor cari știu carte ungurește. (*Nu ne trebuie!*) iar alții cer să știe carte în limba lor. Este bine, ce-i drept că cineva să știe ce-i și scrie, dar în țara asta se cere ca toți să plătească dare și toți să călănească. Și dacă i-se cere fiecăruia să plătească dări și să slujească la oaste, atunci el să aibă dreptul de-a se rosti la treburile țării.

Noi am cerut dreptul acesta pentru popor, dar d-nii miniștri ne-au răspuns, că numai noi cerem votul universal și nu poporul. (*Nu-i adevărat! Il cerem și noi!*) Este rândul D-voastră să dovediți că cuvintele noastre sunt scoase din inimile D-voastre. Când veți adevărați aceasta, ca un popor care-și cunoaște drepturile, atunci și noi vom putea cere cu mai multă putere tot ce doriți.

Coaliția desmoșteniților.

Acuma ni-se pune întrebarea, ce putem face pe viitor?

Ce trebuie să facem ca drepturile noastre să fie întărite și recunoscute? Știți din pățania Dv., că nimeni nu dă bucuros ce are în mână.

Stam în picioare, tremurând, cu ochii ațintiți în geam, în geamul neled, adânc și gol care o cuprinsese cu totul, care o avusese ca și mine, ca și căutătura mea patimașe. Mi-se părea că iubesc oglinda aceasta — o atingeam, — era rece! Oh! Amintirea! amintirea! oglindă dureroasă, oglindă strălucitoare, oglindă vie, oglindă groaznică care face să suferi toate torturile! Fericiți oamenii acărui inimă ca un geam pe care alunecă și se șterg reflexele, uită tot ce-a prins, tot ce-a trecut pe dinaintea ei, tot ce s'a contemplat, tot ce s'a oglindit în iubirea sa. Cât sufer!

leși și fără să știu, fără să vreau, o luai spre cimitir. Găsiu mormântul său umil în care era înfipită o cruce de marmură cu cuvintele acestea: »A iubit, a fost iubită și a murit«.

O groază! Corpul ei putrezea sub ridicătura de pământ a mormântului. Și suspinam cu fruntea lipită de recele lut.

Rămăsei acolo mult timp, mult timp! Apoi băgai de seamă că se apropie seara. O dorință bizară, nebună, o dorință de amant disperat îmi stăpâni atunci inima. Vream să petrec noaptea lângă ea, ultima noapte și să plâng pe mormântul ei. Dar, dac'oi fi văzut, mă vor alunga. Cum să fac. Alergai la viclenie. Mă ridicai și începu să rătăcesc în orașul acesta al dispăruților. Mergeam! mergeam! Cât de mic e orașul acesta alături de celalalt în care trăim! Și cu toate acestea sunt mai număroși morți de-aici decât cei vii ce trăiesc în celalalt oraș! Acolo ne trebuiesc clădiri înalte, strade, piețe număroase, pentru cele patru generațiuni care văd lumina zilei în acelaș timp, care beau apa fântânelor și vinul viilor și care mănâncă pâinea câmpilor

Așa-i și cu puterea statului. Nimeni nu o împărțește bucuros cu altul.

Astăzi la noi coaliția deține puterea. Ea vrea să păstreze toate drepturile pe seamatei. Dar sunt alții cari n'au parte la putere și astfel se formează în mod firesc două tabere în țara asta.

Noi deputații români vedem cele două tabere și ne apropiem în mod firesc de cei ce stau în afară de drepturi. Nimeni nu ne poate lua asta în nume de rău.

Față cu coaliția dela putere, se formează o coaliție a celor ce stau afară de drepturi.

Alianța cu socialiștii.

Cine ar fi tovarășii noștri? Muncitorii cei fără pâne, cari trăiesc de pe o zi pe alta, partidul socialist. Partidul, acesta are alte vederi ca noi, dar el cere, ca și noi, egalitatea drepturilor tuturor popoarelor din țara asta, cere votul universal, libertatea întrunirii și a cuvântului. Mulți ne învinuesc pentru tovarășia asta. Dar noi nu intrăm în partidul lor, nici nu facem învoială cu ei, ci luptăm alătura de ei ca doi vecini buni. Vă voi povesti o întâmplare pentruca să mă înțelegeți. Doi frați moșteniseră o bucată de pământ de lângă apa Murășului pe care o împărțiră. Dar între ei eră totdeauna ceartă și neînțelegere. Căci pe bucata lor eră numai un singur drum și la căratul bucatelor totdeauna unul strica holda altuia. Dar când apa Murășului veni mare, amenințând să le ia locul, atunci ei se uniră ca să-și apere pământul. Așa poate că nici noi nu ne vom înțelege într'ouă cu socialiștii. Dar când vine Murășul mare, atunci ne unim ca să-i petrecem valurile. Noi nu ne facem una cu socialiștii, căci avem programul nostru care sunt convins că-i mai bun decât al socialiștilor (Așa-i!). Știți că românul își iubește biserica, moșia și neamul. Până văd aceste virtuți în poporul nostru nu mă tem ca cineva să treacă într'un partid care nesocotește astea.

După votarea trebuințelor țării, noi am fi putut cere guvernului să nu aducă altă lege în cameră decât votul universal. Dar guvernul a zis că legea aceasta este grea de făcut, deși după credința noastră este lucru ușor de a face o lege, precumcă toți au dreptul de vot, dar este greu când îl faci meșteșugit, ca să dai numai unora dreptul și altora nu.

Răsboi guvernului!

Acuma însă vine toamna și ne veți întrebă ce gând avem să facem? Dacă vă învoiți, vom spune guvernului: *Domnilor miniștri, s'a isprăvit petrecerea timpului de geaba! Și dela toamnă încolo, nu vom lăsa să se aducă alt*

Pe când din contră, pentru toate generațiunile morților, pentru toată scara umanității scoborâtă până la noi, aproape nimic, un câmp, aproape nimic. Pământul îi înghite, uitarea îi șterge. Adio.

La capătul cimitirului locuit, zării cimitirul părăsit, cimitirul acela în care bătrânii defuncți s'au făcut țărăni, unde crucile chiar au putrezit și în care se vor îngropa mâine, ultimii veniți.

Locul acesta e plin de roze sălbatice, de ciprii vânjoși și negri, o grădină tristă și superbă, hrănită cu carne omenească.

Eram sigur, singur de tot. Mă ghemui într'un arbore verde, ascunzându-mă cu totul între crăcile lui dese.

Și așteptai cu brațele încheștate de trunchiu, ca un naufragiat pe o scândură de scăpare!

Când pânza neagră a nopții înfășură pământul, părăsiu refugiul acesta, călcând încet, ușor cu pași surzi pe pământul plin de morți.

Rătăcii așa mult timp, mult timp, mult timp. N'o găseam. Cu brațele întinse, cu ochii deschiși, izbind mormintele cu mâinile, cu picioarele, cu genunchii, cu pieptul, cu capul chiar, mergeam așa fără s'o găsec. Atingeam, pipăiam ca un orb care-și caută drumul, pipăiam pietrele, crucile de fier, coroanele de sticlă, coroanele de flori uscate! Citeam numele cu degetele, plimbându-le pe litere. Ce noapte! Ce noapte! N'o mai regăsim.

Nici un colț de lună! Ce noapte! Imi eră frică, o frică groaznică pe potecile acestea înguste, între două șiruri de morminte. Morminte! Morminte! Numai morminte! La dreapta, la stânga,

proiect de lege decât proiectul pentru sufragiul universal! (Furtunoase strigăte: Să trăiască!)

Noi suntem încredințați că parlamentul nu reprezintă voința poporului. Dovadă că ei ne huiduesc pe noi, adevărații reprezentanți ai Dv. Știți întâmplarea atât de rușinoasă și tristă când tratele nostru Alexandru Vaida (Trăiască Vaida!) a fost alungat din parlament ca un răufăcător. Sunt sute de inși dintre deputați cari s'au ales cu ajutorul banilor. Ei n'au altă datorie decât de a vota îngrabă votul universal.

Să nădăjduim că nu veți mai trimite astfel de oameni în parlament, ci tot prieteni ai poporului. Ați văzut, că în parlamentul din Budapesta am spus tot ce am crezut că-i bine pentru D-voastre. Stând în luptă mi-am închipuit că stau în fața D-voastre și m'am gândit, că dacă veți afla despre cele ce am spus și făcut acolo, să nu-mi fie rușine în fața D-voastră. Aș fi fost cel mai nefericit om din lume dacă aș fi întrebuințat rău încrederea D-voastre. Vă mulțumesc că m'ați ascultat. Vă rog să-mi păstrați și pe viitor aceeaș dragoste, căci ea este răsplata pentru munca mea. Iubiți-vă națiunea, limba și legea. Fiți credincioși trecutului nostru lăsați orice dușmănie orice ceartă la o parte. (Prelungite și repetate strigăte de »Să trăiască!«)

Alți oratori.

După dl Maniu a mai vorbit dl deputat Aurel Vlad. D-voastră știți bine, a zis, că la cărmuire a ajuns un partid care 30 de ani de zile a susținut că toate sunt rele în țara asta. Acuma că au ajuns la putere ei nu numai că nu fac bine dar fac chiar mult rău. Acuma ajung fișpani cari nu-și știu scrie nici numele (Răsete. Suprefectul roagă pe orator să se cumpăteze în vorbe. Intreabă: Cine-i acela?) Baronul Bornemissza din comitatul Hunedoarii nu știe să scrie nici ungu-rește bine. Azi guvernul nu numai că nu-și implinește făgădueliile, dar nici porunca M. Sale nu o implinește. Contele Andrassy a primit să facă sufragiul universal, deși el l-a combătut toată vieța sa. Vedeți deci că varza a ajuns să fie păzită de capră (Răsete. Așa-i)

Azi nici poporul unguresc nu-i mulțumit. Chestiunea votului universal a fost pusă pe tapet de M. Sa, dar popoarele țării se vor îngriji să-l realizeze. Și el trebuie să se realizeze căci nu se mai poate azi un guvern care să cărmuiască în-contra poporului! Cu minciuna poți prânzi, dar nu poți cina. Acuma a venit timpul cinii. Guvernul în loc să caute să împace pe nemulțumiți ne-a întărit și mai mult. La urmă dănsul îndeamnă poporul să-și iubească deputatul.

A mai vorbit dr. Bălan cu mult efect făcând apel la popor să stea unit în jurul deputaților.

Înainte de a merge la morminte! Mă așezai pe unul din ele, căci nu mai puteam să merg, atât de mult îmi slăbiseră genunchii. Auzeam inima bătându-mi. Și auzeam încă ceva! Ce? un sgomot nelămurit, ciudat! Vream să știu: sgomotul acesta e în creierul meu, în noaptea nepătrunsă sau sub pământul misterios, sub pământul însemnat cu cadavre ome-nești? Mă uitam în toate părțile!

Cât timp am stat acolo? Nu știu. Eram paralizat de groază, amețit de spaimă, gata să răcnesc, să mor.

Când deodată lepedea de marmoră pe care ședeam, mi-se păru că se mișcă. Fără îndoială se mișcă ca și cum ar fi fost săltată. Dintr'o săritură trecui pe mormântul vecin și văzui, da, văzui lepedea de pe care ma sculasem, ridicându-se în sus și apărând moartea: un schelet gol care răsturnă piatra cu spinarea. Vedeam bine, vedeam lămurit de tot, deși noaptea eră neagră ca un fund adânc de prăpastie.

Pe crucea mormântului putui să citesc: »Aici odihnește Jacques Olivant, mort în vârstă de 51 de ani. Regreta-ul își iubea familia, fu un om cinstit și bun și murì în pacea Mântuitorului«.

Moartea celii și ea cuvintele aceste, apoi luă o piatră ascuțită și începu să răzue tot ce eră scris pe cruce. Șterse încet, privind cu ochii săi deșerti locul unde fuseseră săpate cuvintele și cu capătul care fuseseră indexul său scrise cu litere luminoase, ca liniile acelea pe care le trage pe zid cu un capăt de chibrit:

»Aici odihnește Jacques Olivant, mort în vârstă de 51 ani. El grăbi prin asprimea sa moartea

La urmă a propus dl Munteanu pentru organizarea partidului național și să aleg cu unanimitate în comitetul național al cercului electoral Vințului-de-jos: prezident: d-nii Niculăe (Vinț), Ioan Șara, Const. Colbazi, N. Munteanu, I. Alămoarean, iar vice-președinți d-nii Ion Chirilă, Al. Măcelariu, N. Frățilă, I. Albon, V. Henț, A. Ludovic, V. Maior, C. Oancea, T. L. Albin, I. Pop, I. Opreș, A. Hirșanu, Bătăcu, N. Vulcu iar secretar dl Ioan Branga.

Dl I. Chirilă propune și se votează o moțiune prin care se aprobă atitudinea dlui Maniu și a colegilor săi români în cameră și sunt rugați să ducă luptă mai departe împotriva regimului actual și mai cu seamă pentru votul universal.

Cel din urmă orator a fost dl Tit Liviu Albin din Cut. D-ta ești mirele inimilor noastre, a zis cătră dl Maniu. Am nădăjduit că potrivit D-tale politici te vor primi cu lealitate și cuviință. Dar ne-am înșelat. Ați fost primiți cu niște cuvinte de ocară nedemne de un popor pretins civilizată. Vă mulțămim pentru lupta ce ați dus-o.

Mâne dăm restul raportului.

Asociația aradană reînviată.

Adunarea generală a »Asociației naționale aradane pentru cultura poporului român«, care a avut loc ieri în Casa națională, a fost primul pas al reînvierii acestei frumoase instituții culturale, care — în urma vitregelor împrejurări sociale — n'a putut da, în anii din urmă, dovezi de o activitate rodnică.

Și este îmbucurător acest pas cu atât mai mult, cu cât s'a făcut la îndemnul tinereii generații, care a simțit lipsa funcționării unei instituții, menite să susțină viața noastră socială și să o promoveze pe cea culturală.

S'a dat dovadă, că nu e de ajuns să fim preocupați numai de viața noastră politică, ci este o mare necesitate sufletească — o necesitate cardinală — de a ne alimenta ființa din izvorul nesecat de bogății culturale ale neamului nostru și de a sporii, de a îmbogăți acest izvor dătător de viață.

tatălui său căruia îi dorea moștenirea, el își tortură soția își chinul copiii, își înșelă vecinii, fură când putea și murii ca un mizerabil.

După ce sfârși de scris, moartea își contemplă nemșcată opera sa. Și băgaiu de seamă uitându-mă de jur împrejur, că toate mormintele erau deschise, că toate cadavrele ieșiseră din ele că toate șterseseră minciunile înscrise de părinți pe piatra funerară, ca să imprime adevărul în locul lor.

Și vedeam că toți fuseseră călăii rudelor, că toți fuseseră haini, necinstiți, ipocriți, mincinoși, vicleni, calomniatori, nesățioși și că toți aceșii părinți buni, aceste soții credincioase, acești fii devotați, aceste fecioare caste, acești negustori, aceșii oameni și femei desăvârșite, furaseră, vicleniseră, săvârșind toate faptele necinstite, scârboase.

Ei scriau toți, în același timp, pe pragul locașului lor veșnic, crudul, teribilul și sfântul adevăr pe care toată lumea nu-l cunoaște, sau se prefacă că nu-l cunoaște pe pământ.

Mă gândii atunci că și ea trebuie să-l fi scris pe mormântul ei. Și fără nici o teamă, alergând printre cosciugele deschise, printre cadavre și schelete, o luai spre ea, încredințat că o voi găsi îndată.

Într'adevăr, o recunoscu de departe, fără să-i văd fața acoperită de giulgiu.

Și pe crucea de marmoră pe care cetisem mai înainte:

»A iubit, a fost iubită și murii«.

Văzui acum următoarea inscripție:

»Ieșind într-o zi să-și înșelele itubitul, răci pe ploaie și murii«.

A doua zi de dimineață m'au ridicat aproape neînsuflețit de lângă un mormânt.

Traducere de Gh. D. Murgur. (Sinaia.)

Cultura este cea dintâi necesitate a vieții noastre sufletești și cultura numai națională poate fi, după cum cu drept a accentuat dl Vasile Goldiș, noul director primar al Asociației.

Iar întâiul § din statutele Asociației glăsuiește:

»Scopul societății peste tot e cultura națională a poporului român; și mai ales înaintarea literaturii române și a culturii sociale, prin cetire și conversație, cu delatutarea tuturor disputelor politice«.

Azi mai mult decât ori când, avem nevoie de promovarea asociațiilor noastre culturale, când cultura noastră este atât de primejduită din toate părțile.

Și ne face bine să constatăm, că generația actuală aradană s'a convins despre acest adevăr. În felul acesta sperăm mult că Asociațiunea aradană reînviată se va achita cu prisosință de îndatoririle, ce îi incumbă. În această speranță ne îndreptățește și alegerea fericită a președinției pentru adunările generale, în frunte cu P. S. Sa dl episcop Ioan I. Papp, precum și a direcțiunii, în frunte cu domniile deputați Vasile Goldiș și dr. St. C. Pop.

Cel dintâi pas fericit spre regenerarea Asociației aradane, făcut prin și în adunarea ei generală de ieri, ne îndreptățește așadar să credem într-o repede înflorire a ei.

Și astfel ziua de 11 August a. c. va fi o importantă zi în viața instituției, care va avea să promoveze viața socială și cultura națională în orașul și comitatul Arad.

Adunarea generală a Asociațiunii aradane.

— Raport special al »Tribunei«. —

Arad, 11 August.

Ieri s'a ținut adunarea generală a Asociațiunii aradane în sala Casei naționale.

Pe o căldură tropicală s'au adunat la vre-o două sute de inși, în mare parte cărturari din Arad, cari cu puțină excepție au participat aproape toți, apoi mai mulți fruntași din comitat și chiar popor din unele comune învecinate. Totuși au absentat mulți, cari nu trebuiau să lipsească și a căror absență s'a remarcat. Astfel nu am văzut nici un *protopop* de pe teritoriul Asociației aradane. A bătut apoi neplăcut la ochi absența totală a poporului din Arad. S'a comentat viu faptul, că pe când din împrejurimi au putut să vie țărani, poporul din Arad a absentat cu desăvârșire. De ce? Se spune că nimeni nu i-a avizat, că nu știau nimic despre adunare. Versiunea aceasta apare foarte probabilă, când vom constata, că și *preoții din Arad* au escelat cu absența dela adunare. La ocazii d'acestea este obiceiul să se vestească poporul în biserică, căci în definitiv și de el era vorba, de luminarea și întărirea lui culturală. Aceasta s'a omis și pentru caracterizarea perfectă a situației, au absentat chiar preoții dela adunarea culturală națională, care se întrunea după atâta vreme.

Cu toate acestea adunarea ce s'a ținut își poate da seama de un succes, care este de cel mai bun augur, îndreptățind la cele mai frumoase speranțe. S'a manifestat mult dor de muncă, ici coala însuflețire pentru urnirea din loc a Asociațiunii înglodate. Dispoziția generală a fost mult ridicată prin discursul dlui Vasile Goldiș, care a

desemnat în cuvinte însuflețite ținta și scopul Asociației, arătându-i perspectivele ei luminoase.

A stărnit apoi însuflețire alegerea de președinte de onoare a P. S. Sale Episcopului Ioan I. Papp, care este ia înșasă cea mai bună cheazăuire a epocii de renaștere cum s'a numit această stăruitoare pornire de a da o nouă viață Asociației aradane. Să mai amintim apoi alegerea de vicepreședinți onorari a celor doi fruntași aradani, d-nii Nicolau Oncu și Roman R. Ciorogariu, încredințarea celui mai de căpetenie post, cel al directorului, dlui Vasile Goldiș, — și am luat orice încredință privitoare la acest viitor. Adunarea următoare, care va întârzia cel mult până în toamnă, va fi roada dintâi a noului comitet, alcătuit și el din oameni tineri, cu râvnă, pricepere și dor de muncă și sacrificiu.

Ținem să mai amintim aci, ceea ce se va vedea și din raportul nostru de mai la vale, că averea Asociației aradane este de 18.609 cor. O cifră modestă dar însemnând totuși un temel gata, pe care se poate zidi înainte. Adunarea a descărcat vechia direcțiune și îndesebi pe casierul din trecut dl Sava Raicu, care a prezentat socotelile și valorile Asociației.

Lăsăm să urmeze acum raportul nostru amănunțit despre adunare.

La Casa națională.

Aproape de 11 ore o mișcare vie în jurul Casei naționale. Se opresc trăsurii și sosesc mulți pe jos, într-o căldură într'adevăr tropicală. Se comentează mult ora nepotrivită, la care s'a fixat adunarea și se atribue faptului acestuia și căldurii insuportabile, că adunarea nu este și mai bine cercetată. Totuși la vre-o două sute de inși puteau fi de față când încredințatul direcțiunii vechi, dl Sava Raicu a ocupat scaunul prezidențial. Intre aceștia am remarcat pe dd.: Mihai Veliciu, Vasile Goldiș, dr. Ioan Suci, George Feier, Sava Raicu, Vasile Pop, George Purcar, N. Marcu, Sever Bocu cu doamna, Fabriciu Manoilă, dr. Teodor Burdan, dr. Iust. Suci, dr. Dionisie Stoica, Ioan Costa, I. Groșorean, Ioan Moldovan N. Ștef, dr. Iustin Marșieu, Ludovic Fazecaș, N. Mihulin, dr. A. Boțoc, Ioan Pap, întreg corpul de funcționari dela Victoria ș. a., pe urmă dintre meseriași câțiva, indeosebi personalul tehnic al tipografiei noastre și al celei diecesane și câțiva țărani din Gașa, în frunte cu învățătorii lor.

Constituirea adunării.

Adunarea se deschide prin dl Sava Raicu, însărcinatul direcțiunii vechi cu deschiderea adunării. Dl Raicu salută adunarea și constatând prezența numărului de membrii recerut de statute o declară deschisă și capabilă de a aduce concluse valide. Propune să se aleagă un președinte și notar. Se aclamă de președinte dl Vasile Goldiș, de notar dr. Emil Monța.

Ocupând presiul dl Goldiș rostește următoarele cuvinte:

Așa cred, că după un îndelungat timp de amorțeală, care a trecut dela ultima noastră adunare generală, dacă ar fi să se spună acum o dare de seamă mai lungă, n'am afla alte cuvinte decât de *scuză*. Dar am și merita scuze! D-v. cari ați putut urmări cu atenție activitatea asociațiunii aradane în ultimii 5—6 ani, ați fost martori că în mare parte împrejurările au fost cauza amorțelii ce ne-a cuprins.

Cu atât mai îmbucurătoare e mișcarea, care pornită din sânul renașterii, e începutul unei epoci mai bune, de *renaștere*. Salut cu bucurie acest avânt, sunt vesel, că tocmai tinerimea a venit, însuflețită, dornică de muncă, să ceară o regenerare a Asociației, o regenerare, care va duce la izbândă. Am ascultat vocea tinerimei nerăbdătoare de a începe munca, lupta, am venit aici, fiindcă ea ne-a chemat, am venit aici cu dorul de-a munci cu ea împreună. S'a fixat o zi, o oră nepotrivită. Dar această grabă, care nu ne-a dat voie să amânăm ziua sau să fixăm una mai po-

trivită, se explică prin zorul, ce-l dădea un avânt tineresc ce s'a născut între rândurile noastre.

S'acum suntem aici adunați la o muncă nouă, mai fructiferă, mai norocoasă. Scopul adunării de azi e restaurarea comitetului Asociațiunii: trebuie să punem conducerea Asociației în mâinile unor oameni noi, cari să fie în stare a-i da nouă viață, cari lucrând cuminte și însufleșiți, să asigure Asociației noastre aradane un viitor vrednic în munca și lupta pentru scopurile ei înalte!

Sper că stăruința și voința noastră fermă se va realiza. Deschid ședința adunării generale.

Raportul direcțiunii.

Urmează darea de seamă a vechiului comitet. Dl Sava Raicu citește următorul raport prezentat de vechea direcțiune:

Onorată adunare generală!

Direcțiunea Asociațiunii naționale aradane vine a notifica onorabilei adunări generale momentele mai însemnate din activitatea sa din anii expirați în următoarele:

Premitem înainte de toate, că activitatea acestei direcțiuni se estinde acum pe 5 ani îndărăt, adică dela ultima adunare generală, pentru că la finea anului 1902 a expirat îndreptățirea membrilor direcțiuni și tot în acel timp a expirat și mandatul direcțiuni noastre, dar, din cauze neatârătoare de direcțiune nu i-s'a dat posibilitatea până în momentul de față a raporta on. adunări generale despre activitatea sa și a-și reda mandatul conform dispozițiilor statutare, pentru că dela expirarea mandatului și încă mai înainte începând, direcțiunea Asociațiunii a emis în 4 rânduri coale pentru subscrierea de membri și, deși retrimiteră acelor coale de subscriere a fost de repetite ori solicitată atât pe cale jurnalistică, cât și prin corespondențe private, răspuns la acelea n'a primit, astfel că, din lipsa membrilor după numărul pretins de statut, direcțiunea n'a putut veni în pozițiunea de a putea convoca adunarea generală.

Nu voim să credem, că acest indiferentism față de aceasta instituțiune nobilă s'ar putea atribui recelei publicității noastre; ci mai mult vrem să credem, că în anii din urmă i-a atras atențiunea alte afaceri sociale și bisericesti, tot atât de mare interes, și și-a estins activitatea în mod intensiv asupra altor afaceri tot cu intențiuni și scopuri identice cum este și Asociațiunea noastră națională aradană; — cu toate acestea și în lipsa sprijinului, direcțiunea noastră a stat la postul său neclintit și deși n'a putut arăta nici un progres mai însemnat, nici a lua firul unei activități mai intensive, dar a susținut cu mâni tari ceea ce a avut și după posibilitate și-a dat năzuințe, a dat și semn de viață prin aceea, că din când în când întrunindu-se în ședințe direcționale, a luat demersurile pentru ajutorarea și promovarea meseriilor, dând băieților și calfelor ajutoare de diferite sume, pentru de a se putea susține ca învățăcei și pentru perfecționarea calfelor pentru diferite măiestrii; — astfel în decursul anului 1902 s'a dat ajutoare pentru învățăcei dela măiestri de 165 cor., — la anul 1903 — 425 cor., — la anul 1904 — 800 cor., și la anul 1906 700 cor., — astfel în acest interval s'a distribuit ajutoare de 2180 coroane.

Asociațiunea noastră în decursul acestui timp n'a avut alte incurse de venit decât procentele după capitalele elocate și ajutoarele anuale dela institutul de credit și economii »Victoria« din Arad, și din acestea a acoperit ajutoarele anuale și chiria de casă din care și capitalele încă a mai crescut și după raportul cassarului D-voastră, întreg capitalul Asociațiunii azi constă din suma de 18609 cor. 19 fileri, cari toți sunt asigurați în hârtii de valoare și libele de depunere elocate la Consistorul nostru din Arad, afară de libelul de casă, cu suma depusă de 1558 cor. 35 fileri, care este la mâna cassarului Asociațiunii.

Biblioteca și mobilele localului Asociațiunii în restimp s'au sporit cu mai multe cărți de importanță, dela Academia de știință din București și cu unele opuri de valoare cumpărate pe banii Asociațiunii, care este neatinsă și așezată în localul dela casa națională.

Nu putem trece cu vederea împrejurarea, că în acest interval o parte a funcționarilor din direcțiune, văzând neinteresarea publicului și a părăsit locurile, așa în restimp a abzis: bibliotecarul, economul, secretarul ba și directorul secundar și astfel ne-au adus în imposibilitate de a face o administrare satisfăcătoare în afacerile Asociațiunii și

din acest motiv cerem scuzele onoratei adunări generale pentru puțină noastră productivitate; iar după cenzurarea socotelilor, preluarea bibliotecii și a mobilierului, ne rugăm a ne da absolutul.

Dl Mihaiu Veliciu propune să se aleagă o comisie căreia să i-se predee raportul spre cenzurare. Se aleg în comisie d-nii: George Feier, Sever Bocu, Fabriciu Manoila, Iustin Marșieu, Vasile Pap și Teodor Burdan. În timpul lucrării comitetului ședința se suspendă.

Raportul comisiei.

După o scurtă pauză, comisia reapare și prin referentul ei dl Sever Bocu, raportează că actele societății s'au aflat în deplină ordine. Comisia a examinat îndeosebi socotelile și valorile Asociației pe cari le-a aflat în cea mai perfectă ordine. Constată că Asociațiunea aradană dispune de o avere de 18.609 cor. și 19 fil. Propune apoi să se dea descărcare direcțiuni și îndeosebi casierului dlui Sava Raicu, care a administrat aceasta avere. Cât pentru partea morală a raportului, comisia — zice referentul — n'a putut să nu aprecieze greutatea direcțiuni, pe cari le amintește raportul și pe cari ale delătura abea că ia stat în putință, drept aceea propune să se ia întreg raportul la cunoștință, votând mulțumită direcțiuni pentru stăruințele, cari între alte împrejurări, trebuiau să aibe alt succes.

Adunarea primește în unanimitate raportul direcțiuni.

Restaurarea.

După aceea dl Sava Raicu depune mandatul vechii direcțiuni. Se deschide apoi o listă de înscriere de membrii noi, care se acopere imediat cu vr'o 50 de iscălituri. Se procedează apoi la restaurare.

La propunerea dlui dr. Ioan Suci, adunarea proclamă cu însufiețire de

Președinte de onoare pe P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp;

Vice-președinți de onoare, dl Nicolau Oncu și Roman R. Ciorogariu;

Aceștia pentru conducerea adunărilor generale. Apoi

Notar: Dr. Emil Monția.

Director: Dl Vasile Goldiș.

Director secundar: Dr. Stefan C. Pop, Cassar: Virgil Antonescu; Econom: Constantin Don; Fisc: Dr. Iustin Marșieu; Bibliotecar: Cornel Lazar; Notar: Dr. Dionisie Stoica.

Membri în comitet: Dr. I. Suci, M. Velici, S. Raicu, Dr. Iust. Suci, Dr. C. Iancu, N. Mihulin, I. Costa, Iust. Olar, I. Moldovan, I. Purcariu, P. Truța.

Inchelerea adunării.

Terminându-se astfel ordinea de zi nou alesul director executiv al Asociației aradane, dl V. Goldiș, rostește, următoarea cuvântare:

Înainte de a închide ședința, țin să mai spun câteva cuvinte de încheiere. Mulțumesc de încrederea, ce mi-ați arătat alegându-mă director al Asociației aradane, mulțumesc atât pentru încrederea față de persoana mea, cât și față de ceilalți membri din direcțiune. Trebuie să mărturisesc, că a-și fi dorit mult, ca sarcina aceasta grea să nu cadă pe mine, căci, angajat și în alte lupte nu-mi rămâne timpul fizic a-mi concentra toate puterile în munca pentru Asociația noastră. Pe de altă parte însă m'am supus insistenței D-voastră, bucuros, fiindcă sunt sigur de sprijinul, care mi-l vor da ceilalți membri ai comitetului. La tot cazul: dorința de-a munci m'a îndemnat să primesc acest post greu; am primit sarcina având în vedere scopul măreț ce l urmărim.

Care este acest scop măreț? Răspunsul ni l dă §-ul I al statutelor Asociației, care a precizat clar, concis și frumos, ținta, pe care o urmărim: cultura națională a poporului român. Nu ne dăm încă bine seama de însemnătatea culturalei și mai ales nu pricepem încă adevărul mare, stabilit de mult, și care ar trebui să ne devină un catechism: Cultura nu poate fi decât națională. Știința și artele se zice că sunt internaționale, cultura însă numai națională poate fi. Toată firea, tot modul de cugetare și toate elementele unei națiuni își află expresie în cultura lui. Poporul, care nu are cultură națională, nu e vrednic a fi o

floare în buchetul popoarelor civilizate din lume, nu-i vrednic a se numi popor.

Când timpul ni-e așa potrivit, azi când isvorul culturei noastre naționale e încetușat, e închis par'că între ziduri groase, când asupra așezămintelor noastre naționale: școala și chiar și biserica plutește un nour greu, astăzi chemarea, unei asociații culturale e cu mult mai mare, mișcarea culturală e de o îndoită însemnătate. Trebuie să proptim acum edificiul nostru cultural ca să nu peară. E timpul suprem ca să se închege șirele, să se unească toate inimile, în cari a mai rămas o schinteie a iubirei culturei noastre naționale, a limbei noastre dulci, schinteia iubirei de neam. Țăran, cărturar, meseriaș, advocat, onorațor: toți să-și dea mâna pentru cultura națională.

Cu grije să păstrăm cultura noastră! Datoria noastră sfântă e să propagăm tot, ce tinde a ne întări cultura națională: limba română, cărțile și cântările românești, ziarul românesc. Căci acestea sunt țaria, pe care se poate baza cultura unui neam, deci ființa națională a neamului.

Se înțelege: poporul e noțiune abstractă; el nu-i ca omul singuratic, un întreg cu un singur organism, cu o singură plămână, cu o singură inimă. Când zicem însă națiunea română, înțelegem pe toți acei, cari mărturisesc că sunt români, și cari, deși diferă în multe, ar trebui să fie uniți în sentimente! Un popor atunci e tare, când fiecare membru al lui e cinstit; națiunea noastră atunci va fi puternică, când fiecare dintre noi e român bun. Când va fi națiunea bogată? Atunci, când fiecare membru al ei e bogat! Deci ca să ne întărim în privința culturală și economică trebuie să tindem într'acolo, ca fiecare prin cruțare să se întărească economic și prin luptă culturală să ridice un zid puternic, apărător al culturii noastre naționale! Societățile, asociațiile sunt un mijloc încercat de a aduna puterile persoanelor sigurate, de a concentra întrun un singur scop forțele celor mulți. Grele și multe sunt scopurile, cari le urmărește și societatea noastră.

N'am voit să țin un discurs. Unde se cere muncă nu trebuie discursuri. Avem nevoie de fapte, ear nu de vorbe. Ideia muncii neîncetate să ne călăuzească acum; nu e nici ocazia, nici timpul de a lungi vorba și nici nu e de lipsă a Vă vorbi de muncă D-voastră, cari înși-vă ați venit aici să munciți. Și de ce să Vă învăț iubire de neam pe D-voastră, cari dați dovadă, că o aveți? Am ținut numai să fixez ideile, cari vor conduce de aci înainte asociația noastră aradană, am ținut să vă asigur că dorința tinerimei nu va rămânea deșartă.

Și acum încheiu cu rugarea: traduceți iubirea și însufiețirea D-voastră pentru neam în fapte și în afară de societatea noastră culturală! Nu numai asociația, ci fie-care dintre D-voastră fie un apostol propagător al culturei noastre naționale; fie-care să devină un stegar purtător al emblemei sfinte pentru care luptăm. Și astfel însufleșiți și iubindu-ne unii pe alții, să clădim o cetate puternică a culturei românești!

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Serbările culturale dela Băsești.

— Raport particular al »Tribunei«.

Au trecut 3 zile dela aceste serbători mărețe. Au încetat de a suna clopotele, s'au reîntors pe acasă cele 5 mii de români, inteligenți și țărani. Au dispărut din grădina cele mai fragede, mai dragute floricele din 50 de comune, copilașii aduși la expoziția de copii, aranjată de »Reuniunea femeilor române sălăgene«.

Acum e liniște adâncă. Dar par'că frunzele întinsului codru din Băsești și azi mai șoptesc cu mândrie despre fiii săi, pe cari i-a văzut în multe lupte, a căror soarte a deplâns-o de multetori, dar pe cari așa mândrii încinși în horă nu i-s'a dat a-i vedea până acuma la adânci bătrânețe.

Această șoaptă o înțelege fiecare român și se silește a săpă adânc în inimă cele auzite și văzute în zilele trecute la Băsești dela părinții culturei românești din părțile acestea: pururea luptătorul tată: »Despărțământul Sălăgian Chiorean al Asociațiunii« și gingașa mamă: »Reuniunea femeilor române sălăgene«.

Acești părinți întruniți cu fiii lor s'au folosit de o fericită ocaziune și au adus prinosul lor de iubire, mulțumită și admirare bunicului lor, patronului tuturor instituțiilor cu scopuri identice, și cel dintâiu conducător alor 3 milioane de români, ilustrului domn *George Pop de Băsești* la aniversarea a 72-a a nașterii sale.

Unde este așa un conducător, unde e așa mare iubirea reciprocă între fii aceluiaș neam, acolo nu poate lipsi nici de darul lui D-zeu, nu poate să nu se desvoalte cultura românească și idealul național.

În Băsești cu săptămâni înainte s'au făcut pregătiri pentru reușita splendidă a serbărilor culturale. Inteligența și țărani de aici cu zel de-o parte, cu ambiție de altă parte și-au dat toată silința pentru o primire nu de toate zilele.

Primirea oaspeților.

Sâmbătă, la 3 August eră toată comuna par'că în haină sărbătorească. La capul satului eră o poartă triumfală ridicată de țărani cu inscripția: »Bine-ați venit«. La orele 6 p. m. a ieșit în drum la vre-o 3 kilometri dela comună inteligența dela Băsești și jur în multe trăsuri, pentru intimpinarea comitetelor, cari aveau să sosească în frunte cu venerabilul director al despărțământului *Olimpiu Barboloviciu* și d-na *Maria Cosma* n. *Dragoș*, prezidenta reuniunii.

În capul satului s'a făcut primirea oficioasă. Aci cu dl *Antoni Bălibanu*, preotul local în frunte a fost de față o mulțime mare de săteni și mai mulți călăreți sub conducerea diui avocat dr. *Aurel Nyilvan*, îmbrăcat în haine țărănești.

Pe cei sosiți i-a binevenat dl *A. Bălibanu*. A răspuns dl vicar al Sălagiului *Alimpiu Barboloviciu*. Apoi *Ona Nirșan*, o fată de țaran din Băsești a salutat în numele sătenilor comitetele și pe toți oaspeții sosiți, predându-i totodată doamnei prezidente a Reuniunii un frumos buchet de flori.

Serenada și petrecerea de Sâmbătă seara.

Seara la 8 ore toți oaspeții sosiți au fost invitați la masă la dl *G. Pop de Băsești*. Cei invitați erau toți de față, când toți coriștii și toți flăcăii din sat, în frunte cu dl dr. *I. Cl. Iuga*, având toți lampioane, s'au grupat în fața casei dlui *G. Pop*. Urmează apoi un șir de cântece, cu cari Corul plugarilor a pus în uimire pe ascultători. Cina a fost urmată de dans până la orele 11 din noapte.

Ziua de Duminică.

Duminică, în 4 August, la 7 dimineața se începe serviciul divin celebrat de dl *A. Barboloviciu* cu asistența dlor *Aug. Vicaș*, protopop în *Hidig* și *A. Bălibanu*. Cântările bisericesti le-a executat corul teologilor din *Gherla* sub conducerea dlui *Ioan Groza*, abs. de teol. și cel al plugarilor din Băsești sub dirigința dlui dr. *I. Cl. Iuga*, candidat de adv.

Corul teologilor a dat dovadă și acuma că e vrednic de toată lauda. Iar cel al plugarilor a cucerit inimile evlavioșilor ascultători.

Adunarea desp. Asociațiunii.

După sf. liturgie și-au ținut adunările generale cele două instituțiuni sus amintite, în biserică.

Dl *A. Barboloviciu*, directorul despărțământului, printr'o frumoasă vorbire deschide adunarea generală a despărțământului.

Luând cuvântul preaiubitul *badea George* salută adunarea în numele Băseștenilor, și expune monografia Băseștilor cu date autentice, după cari comuna amintită se găsește deja pela anul 1391. Dovedesc aceste date că înaintașul *Pope-nilor* din Băsești: *Stefan Popa* a primit dela principele *Tököli* nobilitatea și donațiunea Băseștilor pentru fapte patriotice. Acestea l-a întărit și principele *Apați*.

Urmează apoi frumoasa vorbire a dlui dr. *Coriolan Steer*, reprezentantul despărțământului *Tășnad* al *Astrei* dl *Steer* cu călduroase cuvinte salută despărțământul mamă din brațele căruia numai acum s'a desprins cel al harnicilor cercuri.

Secretarul despărțământului dr. *Coriolan Meseșian* cetește raportul asupra activității comitetului dela ultima adunare generală.

Se esmit pe urmă comisiile pentru înscrierea membrilor noi, încasarea taxelor, revisuirea so-coțiilor etc. Dela membrii înscriși cu aceasta ocaziune s'au încasat peste 500 cr.

Se realeg membrii vechi din comitet și se alege ca membru nou dl *N. Muntheiu*, secretarul *Silvaniei*.

Adunarea Reuniunii femeilor.

Imediat după ridicarea ședinței desp. *Astrei* prezidenta reuniunii femeilor d-na *Maria Cosma*, rostind o vorbire frumoasă despre rolul femeii în viața unui popor, și despre însemnătatea reuniunii, declară ședința Reuniunii de deschisă.

Dl secretar *Aug. Vicaș* cetește raportul comitetului despre activitatea reuniunii dela ultima adunare. Totodată reamintește sărbările jubilar de 25 de ani ale reuniunii.

Expoziția de copii.

După esmiterea comisiilor se ridică ședința. Mii și mii de oameni se grăbesc acum spre parcul dlui *George Pop de Băsești*, unde eră angajată expoziția de copii. Atâta frumseță atâta mândrie câtă și se înfășează aici la privirea copilașilor acestora și a mamelor lor nicidecum n'am văzut. Comisia pentru judecarea premiilor s'a format din d-na *Maria Cosma*, d-na *Elena Hossu Longin*, d-na *Eleftera dr. Mihali* și dl dr. *Ambrosiu Boitor*, medic. Aproape toți copilașii au primit premii în bani dela dl *George Pop de Băsești*. Ce fericire, ce amintiri neșterse pentru acești mici românași.

Premiile.

Cu premiul I un galben de 20 coroane, o cămașă din atelierul de țesături a Reuniunii femeilor române din cottul *Hunedoarei*, donată de către prezidenta acesteia d-na *Elena Hossu Longin*, și o icoană din istoria neamului românesc donată de către dl inginer *Petru Lucaciu* din România a fost premiat *Victor Fălăuș* din *Nadiș*.

Premiu II câte un galben de 10 cor., au primit *Cornelia Cosma* din *Chilioara*, *Aurel Oșianu* din *Bărsăul de sus*, *George Busecan* din *Tămaia*, *Valeria Velle* și *Maria Szabó* din *Ardihat*. S'au mai premiat vr'o 150 de copii cu premii de 2—5 cor. Tuturor copiilor participanți li-s'a dat diplomă din partea *R. F. R. S.*

Copilașii au primit apoi lapte, caș, bomboane etc. din partea d-nei *Elena Hossu Longin*, a cărei îngrijire și atențiune s'au extins până la cele mai mici amănunte.

Banchetul.

Mamelor și țărănilor veniți la adunarea li-s'a servit din partea domnului *G. Pop* mâncări și vin.

La orele 2 d. m. a urmat banchetul festiv, la care au luat parte 500 de persoane. În decursul banchetului au cântat cele 2 coruri susamintite.

Șirul toastelor l'a deschis dl vicar *Barboloviciu*, închinând întru sănătatea *Maj. Sale Regele Francisc Iosif I.* Întreg norodul ridicându-se strigă într'un glas: Să trăiască *M. Sa*, *Gazda căsii*, dl *George Pop de Băsești* cu lacrimi în ochi închină întru sănătatea fiicelor și fiilor neamului românesc adunați la Băsești cu acest prilej. Dl *Grigorie Pop*, protopopul Unimătului ridică pocalul întru sănătatea comitetului acestui despărțământ și întru sănătatea președintelui »*Astrei*« dl *Șuluț*. Dl dr. *V. Lucaciu* pentru *gazda căsii*, dl *G. Pop* și pentru fruntașii națiunii. Dl *A. Vicaș* închină întru sănătatea d-nei *Maria Cosma* prezidența »*R. F. R. S.*« și comitetul acestei reuniuni. Dl vicar *Barboloviciu* vorbește pentru dl dr. *T. Mihali* și nevastă. Dl *A. Florescu* (România) vorbește pentru »frații de aici« și ridicându-și feciorașul de 12—13 ani pe masa il'arată publicului spunând că l'a adus pe acest micuț românaș ca de pe acuma să admire pe »frații de aici«. Toastul dlui *Florescu* a făcut o vie impresiune asupra tuturor.

Au mai vorbit apoi d-nii: *Lucaciu*, inginerul din România, preotul *Pataki*, *Al. Aciu* și alți mulți. De încheiere dl vicar *Barboloviciu* închină în sănătatea doamnei de casă, *Elena Pop de Băsești*, măritată *Hossu-Longin*, unica fică a dlui *George Pop de Băsești*, care n'a cruțat nici o osteneală numai ca marele public, venit la casa tatălui său, să fie primit bine și cu adevărată dragoste frățească.

Petrecerea poporală.

La 4 ore d. m. în prezența inteligenței ridicată dela banchet s'a început petrecerea poporală unde au jucat în costumuri piterești de călușer 12 flăcăi voinici din Băsești briul, bătuta și călușerul având de vâtav pe dl dr. *I. Iuga*. După aceste jocuri a urmat hora *Sinaii*, *ardeleana*, *sârba*, *învârtita* etc. la cari s'au amestecat și alți tineri

și fete, inteligenți și țărani. În urmă dl *George Pop de Băsești* rostindu-i dlui luga cuvinte de recunoștință pentru hărnicia, cu care a instruat pe băseșteni la cântări și jocuri naționale, premiază pe cei 12 călușeri câte cu un galben de 10 cor.

Oaspeți din România.

La 7 ore d. m. au sosit din România cu automobil d-nii *Nicu Filipescu*, *Mihail Cantacuzino*, fostul primar a *Bucureștilor* cu fratele d sale *Grigorie*, *N. P. Guzan* adv., *Emanuil N. Butculescu*.

Tot din România veniseră de mai nainte cu trenul dl *Alexandru D. Florescu*, secretarul *Ligei culturale*, cu fiul său *Radu*. Dl *Florescu* și de asta dată ca totdeauna a dovedit dragostea sa față de noi români de dincoace, participând la întreg actul serbărilor.

În onoarea acestor distinși oaspeți s'au repetat seara la petrecere jocurile călușerilor.

Oaspeții din depărtări.

Afară de oaspeți din România, am mai văzut și alți oaspeți din mari depărtări, cum sunt: Dl dr. *Teodor Mihali*, deputat, președintele clubului naționalist din dietă cu nevasta, *Doamna dr. Oncu* din *Arad*, d-șoara *Maria Porescu*, directoara *Asilului Elena Doamna* din *București*, d-șoara *Getta Hodoș*, din *Blaj*, dl dr. *Vasile Lucaciu* cu *doamna* etc.

Balul.

Petrecerea tinerimei academice și-a luat începutul la orele 8 seara în pavilionul artistic construit sub conducerea zelosului tinăr *Alexandru Pop* din *Cernești stud.* În drept. Acest pavilion încă a fost edificat în parcul lui *badea George*. Au dansat vr'o 150 de părechi. În costum național s'au prezentat d-na *Elena Hossu Longin*, (*Deva*), d-na *Eleftera dr. Mihali* (*Dej*), d-na *Teresia Bălibanu*, cu copilașii (*Băsești*), d-na *German* (*Fiziș*), d-șoarele: *Getta Hodoșiu* (*Blaj*), *Veturia Pop* (*Uileac*), *Aurelia* și *Lucreția Șerbac* (*Vama*) *Eugenia Buteanu* (*Supur*), *Elisa Rednic* (*Certeză*), *Elena Stanciu* (*Botiș*), *Volumnia Bălibanu* (*Băsești*), *Livia Tincu* (*Giroit*), *Laura Tămaș* (*Giugiu*) și multe altele, al căror nume l-am scăpat.

Petrecerea a durat cu multă animație până în dalbe zori.

Toate sărbările au decurs în ordine exemplară încât și cei 50 de jandarmi cu locotenentul lor s'au mirat pentru ce au trebuit să vină ei aici.

Din străinătate.

Franța în Maroc.

Ostilitățile continuă. La devastarea *Casablancei* din zilele trecute au luat parte și trupe regulate marocane. Indigenii au devastat total oficiul de poștă german și au furat toți banii (25.000 peseti) și lucrurile de valoare de acolo. Din banca statului au luat 60.000 peseti, din banca algeriană 250.000. Toate magaziile europenilor au fost devastate. Casa consulului german a fost deasemeni complet devastată. — Alaltăieri 3000 de indigeni au atacat pe generalul *Drude*. Artileria franceză i-a respins însă. În *Mazagan* și *Rabat* e acuma liniște, totuși în ori-ce moment poate izbucni din nou răscoala.

Japonezii în Coreea.

În orașelul *Van-su* 250 de soldați coreeni au alungat întreaga populație de acolo. Cei mai bogați au lăsat întregul lor avut și au fugit. Trupele japoneze însă, cari au sosit încurând și au luat populația japoneză sub scutul ei, au învins pe coreeni după o luptă crâncenă. În mai multe alte localități au fost turburări la fel. Coreenii își dau silința să câștige pe partea lor populația creștină, zicând că ei luptă contra »tirăniei« japoneze, dar creștinii iau o atitudine neutrală.

În *Honsu* și *Bonsu* trupele japoneze s'au răsculat. Cavaleria japoneză a sosit în

ajutorul administrației japoneze. În Hondsu situația e cu atât mai critică, cu cât populația întreagă e de partea trupelor coreene, cari au alungat garnizoana japoneză.

»Swinemünde«...

Ziarul german »*Militärisch-Politische Korrespondenz*« e informat că întrevăderea țarului Nicolae cu împăratul Germaniei va aduce mare folos industriei germane. Se asigură, că țarul s'a informat despre materialul și calitatea oțelului german, din care e zidită flota germană. Cu ocazia unei eventuale reconstrucții a flotei rusești, țarul va ținea — dupăcum se asigură — cont de industria de fer germană.

Revista ziarelor.

«*Budapesti Hirlap*» de ieri are un articol re-generator, pledând pentru o politică în stil mare. De astădată marele organ nu mai tămâiază. Între altele scrie:

«Nouă nu ne trebuie toaste, ci muncă stăruitoare. Nouă ne trebuie program cultural și executarea acestui program, trebuie să știm, lămurit și hotărât, care e situația noastră și ce avem să facem. Dreptul de vot universal bate la ușă, trebuie să câștigăm drepturile cele noi, ca să se încreadă în noi și să ia parte la munca culturală a națiunii... Dar avem nevoie și de o nouă deviză: Trebuie să delăturăm din «viața publică pe cei neputincioși».

Numai cât atunci cine mai rămâne! ?

NOUTĂȚI.

ARAD, 12 August n. 1907.

— **Alegere de protopop în Buteni.** Sinodul electoral protopopesc ținut azi Luni, în Buteni sub președinția dlui comisar consistorial Ioan *Georgea* protopopul Inelui, a ales cu o majoritate de 46 voturi (din 63) pe dl *Trăian Magier* de protopop al tractului. Contracandidații săi au intrunit, dl *Virgil Mihulin* 14 voturi și *Simeon Leucuța* 3 voturi.

Rezultatul alegerii, care a distins pe unul dintre cei mai harnici dintre preoții noștri din dieceză, a fost primit cu însuflețire. El va produce aceiași însuflețire pretutindenea unde sunt cunoscute vrednicile și firea aleasă a nou alesului protopop.

Iată de ce salutăm și noi cu bucurie acest rezultat și aducem sincerele noastre felicitări nou alesului protopop, căruia îi dorim păstorire lungă și fericită.

— **Nuntă.** Ieri s'a celebrat în Pecica-română cununia dlui *Octavian Tămășdan*, preot-paroh, cu d-șoara *Maria Gruici-Gruescu* din Clec. Nuni au fost dl și d-na dr. *Ioan Suci*. Din Arad a asistat lume multă.

Felicitările noastre!

— **Atentatul contra directorului general al căilor ferate române.** D. *Miclescu*, directorul general al căilor ferate române, a fost ieri victima unui atentat criminal.

Un frânar anume *Zarioiu I. Ion*, care făcea de serviciu în gara Constanța, rămânând infirm de un picior, în urma unui accident petrecut în timpul serviciului, a tras un foc de revolver asupra lui *Miclescu*, pe când dsa se afla într'un compartiment de clasa I, a trenului de *Vărciorova*. Atentatul a fost săvârșit în timpul când trenul se află la jumătatea drumului între *București-Chitila*.

Miclescu a sosit pe la oarele 11 și jumătate și atunci *Zarioiu*, care cerea să i-se facă o penzie mai mare de 30 lei lunar pe care o obținuse, i-a ieșit în cale și i-a spus să-i mărească pensia. Dl *Miclescu* i-a răspuns să aibă răbdare și a intrat

în cabinetul său. Când dl *Miclescu* a ieșit din cabinetul lui, *Zarioiu* l-a urmărit din nou și a stat în fața restaurantului până la ora când directorul general și-a terminat dejunul. La ora 1 *Miclescu* trebuia să plece cu trenul de *Vărciorova* în inspecție.

Zarioiu, care dispăruse din fața restaurantului, s'a postat în dosul vagonului directorului general și în momentul plecării trenului s'a acățat de scara vagonului. Când trenul a trecut dincolo de canton, *Zarioiu* a deschis ușa vagonului și a pătruns în culoar.

Sprijinit în cele două cărje, *Zarioiu* se târî până în fața compartimentului în care se afla dl *Miclescu*, împreună cu dl *Vlahuți-Slătineanu*, fost perfect de *Ilfov*.

Ambii stăteau pe canapea și discutau.

În momentul în care *Zarioiu* își făcu apariția în fața ușei compartimentului, dl *Miclescu* zărindu-l îl întrebă:

— Ce vrei? Nu ți-am spus că ți-am făcut pensie?

— Vreau să-mi mărești pensia.

Enervat peste măsură de purtarea și atitudinea necuviincioasă a frânarului, dl *Miclescu* îi spuse să plece imediat de acolo că altfel îl va da pe mâna poliției.

Atunci *Zarioiu*, fără a mai spune vre-un cuvânt, scoase din buzunar un revolver calibru 7 și trase un foc asupra dlui *Miclescu*.

Directorul general al căilor ferate scoase un strigăt și căzu între canapelele compartimentului.

În acest timp dl *Vlahuți-Slătineanu* sări delocul său și punând mâna pe atentator îl desarmă.

Dl *Vlahuți-Slătineanu* a dat apoi semnalul de alarmă și trenul s'a oprit imediat.

La perchițiția făcută asupra atentatorului s'a găsit la el un portofel cu suma de 9 lei, o batistă, o sticlută cu doctorie și o pungă cu praf de zahăr.

Vestea atentatului a produs în toată capitala o dureroasă impresie. Sute de oameni au alergat imediat la gară ca să se intereseze de starea dlui *Miclescu*.

Starea dlui *Miclescu* inspiră însă serioase îngrijiri.

— **Un album Grigorescu.** Nu s'ar putea oare și la noi să se ia inițiativă pentru colectarea într'un album a unor copii în heliogravuri din cele mai bune tablouri ale celebrului nostru măestru *Grigorescu*? Nu s'ar putea, ca «*Minerva*» din *București* sau alt institut de arte grafice să execute această idee? Câți români de pretutindenea nu cunosc pe cel mai mare pictor român și nu ar fi cel mai frumos semn de pietate pentru geniul artei române dacă în casa fiecărui român cult s'ar găsi albumul *Grigorescu* pe masă, în loc de câte copii toate după operele artiștilor străini poate mai celebri, însă înc'odată atât de mari, care a fost și va rămânea pentru noi în veci un *Grigorescu*. B.

— **Adunarea despărțământului Panciova al Asociațiunii** va ținea Luni în 19 August c. n. 1907 la 3 ore după amiază în localul școlii din *Sân-Mihai (Végszentmihály)* adunarea, la care se invită membrii și toți cei ce se interesează de cultura poporului român.

Ordinea zilei: 1. Raportul comitetului cercual. Raportul casarului și stabilirea preliminarului pe anul viitor. 3. Acvirarea de membri noi. 4. Dizertațiuni. 5. Alegerea directorului și a comitetului cercual. *Panciova* în 21 Iunie 1907. *Nicolae Popovici* m. p. director. *P. Stoica* m. p. notar provizor.

— **Examenele din Bihor.** Ni-se cere publicarea următoarelor:

În nr.-ul 145 a prețuitei «*Tribuna*» în rubrica «*Afaceri școlare*» a apărut o dare de seamă despre examenele finale din tractul *Vășcău*, subscrisă de mine în calitate de comisar consistorial — la care în nr. 151 tot în «*Tribuna*» — vine dl adm. protop. al tractului *Vășcău* și mă somează să răspund: cari sunt acei învățători preferiți și de cine? Răspund: Învățătorul din *Sebișul de Binșu* și cel din *Poenii-inferiori* — sunt preferiți, încă foarte mult de popor, pentru că intră în tocmeli — știrbește salariul — servește pentru 200—300 cor. poate și mai puțin — prin ce aduc multe necazuri învățătorilor calificați — căci zice poporul ici-colea, cum se pot folosi *Sebi-*

șenii cu al lor, să ne căpătăm și noi unul mai ieftin — firește că dl adm. protopopesc nu are cunoștință despre astfel de tocmeli și acei învățători preferiți de popor n'au nici o cunoștință elementară măcar de pedagogie.

Departa de mine să fi înțeles să fie preferiți de superiorii noștri — nu, acesta e secretul lor.

Că am constatat un rezultat și spor mai bun, — mi-a fost în drept, căci și în anul trecut am fost prin câteva comune comisar — căci comunele bisericești au urgiat facerea examenelor pentru că aveă de lipsă de localitatea școlii pentru ingineri — după aceste examene, am mers în protopopiatul *Beiușului* la examene. *Vasile Sala*, comisar didactic consistorial.

— **Un mare furt.** În Rusia, pe linia ferată între *Karkof* și *Odessa*, o bogată proprietară din acel ținut, dna *Dobrinowa* călătorind în tren, a fost victima unui furt de peste un milion.

Când trenul se puse în mișcare, pornind dintr'o stație, dna închise ușa și cum era foarte cald deschise geamurile compartimentului. Era la miezul nopții. Culcându-se avu grijă să-și ia în mână un sac de piele ce conținea un milion două sute de mii ruble, câteva acțiuni și mai multe pietre prețioase. În timpul somnului, i-se păru că aude un sgomot lângă fereastră. Trenul fiind în accelerare, nu dădu atenție, aceluia sgomot.

De odată un om mascat, sări pe geam. Instinctiv, strângând în mână sacul, dna *Dobrinowa*, se sculă, dar de frică nu putu striga, când omul, cu un revolver în mână îi zise: Nici un strigăt, nici o mișcare sau ești moartă.

Necunoscutul îi smulse geanta din mână și plecând îndărăt pe geam. Dna revenindu-și din spaimă trase semnalul de alarmă. Trenul se oprî, dar nu se putu găsi nici umbra vre-unei urme a hoțului, care probabil, în timpul când trenul își va fi micșorat viteza, dispăruse în noapte. Nu se putu da nici măcar semnalmente hoțului.

Întrebarea e, cum i-a fost cu puțință a sări în vagon, pe geam (vagoanele rusești, neavând scări în lung). Se presupune că hoțul, profitând de întunec. În vre-una din stații se va fi urcat pe coperișul vagonului și de acolo își dădu drumul pe geam, în vagon.

Urmăririle se continuă fără nădejdea vre-unui rezultat.

— **Aviz.** Am onoare a face cunoscut publicului că cu ziua de azi mi-am deschis cancelaria advocațională cu sediul în *Timișoara* (Cetate, strada *Jenő herczeg*) în noul edificiu al societății de asigurare »*Első magyar biztosító társaság*«, unde până acum era oficiul notarului public *Telbisz*. *Timișoara*, la 1 August 1907. *Dr. Pompil Cioban*, avocat.

— **Foc mare și — oameni păcătoși.** Ni-se scrie: În frunțașă comună *Cacova* a erupt *Mercuri* p. m. la orele 6³/₄ un foc care a nimicît mai multor oameni grăul adunat spre imblătire. *Paguba* până acuma nu se știe cât e de mare. Ulițele erau pline de țipete desperate, pușcături în dreapta și stânga dar cu stângerea și localizarea focului nu s'a prea rupt nime.

Locuitorii din *Cacova* au dovedit o purtare foarte necorectă față de conlocuitorii ajunși în năcaz.

Stăteau la distanță și priviau cu nepăsare focul. »*Al meu nu arde ce să caut eu acolo*«. Și jandarmii deși sunt 5 în permanentă, chiar azi n'a fost nici unul. Ba, unul a venit, și el mai târziu dar ori nu putea ori nu vrea, mare ispravă n'a făcut. Sunt sigur de ar fi fost vre-o alegere de deputat atunci nu unul ci un regiment întreg ne-ar fi fericit. Antistia comunală s'a dovedit nepăsătoare. De asigurat nici vorbă, nici un snop n'a fost asigurat așa că mulți cari toată vara au muncit, și toată speranța le-a fost în grâu, au rămas cu cenușe în loc de grâu și cu lacrimi în ochi. Cauza focului este neglijență, iar motivul pentru ce s'au arătat așa de nepăsători unii locuitori față de cei ce strigau că vor muri de foame — nu-l știu.

— **Necroloage.** Subsemnații cu inima frântă de durere anunțăm încetarea din viață a neuitatului nostru tată, socru, și consăngean *Petru Avramușiu*, învățător pensionat, după un morb scurt și greu, împărțit cu sfințele taine și-a dat nobilul său suflet în mâinile creatorului în 9 August (27 Iulie) la 5 ore d. m. în etatea de 51 de ani. Inmormântarea celui adormit se va săvârși după ritul bisericeii gr.-or. *Duminecă* în 11 August la 4 ore d. m. *Beiuș*, în 9 Aug. 1907. Fie-i țâ-

râna ușoară și memoria binecuvântată! Cornelia Avramușiu, mărit. Stefan Ghimbășian și sociul ei ca fiică și ginere, Felicia și Corneliu nepoței.

— Primim cu regret următorul anunț funebru: Cu inima frântă de durere vă facem cunoscut, că prea iubită și neuitată noastră mamă, soacră și bunică văduva Barbara Antonescu născută Beck, după suferințe grele, îndurate creștinește, și-a dat nobilul său suflet în mâinile părintelui ceresc, azi, la ora 2 din noapte, în etate de 48 ani, în Cuvin.

Scumpele rămășițe pământești ale neuitatei noastre se vor transporta la capela familiară din cimiterul de jos din Arad și se vor așeza, Marți în 31 Iulie (13 August a. c. la ora 2 p. m., spre vecinica odihnă în cripta de acolo. Arad-Cuvin, 29 Iuliu (11 August) 1907. Dormi în pace scumpa noastră! Georgina Lugojan născ. Antonescu, Virgil Antonescu, Camil Antonescu, ca fiică și fii. Victoria Antonescu născ. Dimitrescu, Trifon Lugojan, ca noră și ginere. Adriana Rațiu, Letiția Rațiu, ca nepoate (de fiică).

Trimitem întristatei familii condolențele noastre.

— **Prințul Borghese în Paris.** Prințul Borghese, învingătorul cursei uriașe cu automobilul Peking Paris, a sosit în Paris. I-s'a făcut o primire frumoasă.

— **Aur în Balaton.** Un inginer minier maghiar scrie în »Budapesti Hirlap« de ieri, că în nisipul lacului Balaton se află o cantitate de 120 mii kilograme aur. În 10 kilograme nisip se găsesc 2 grăunțe, cari fac 1/5000 parte dintr'un gram. Acest aur l'ar aduce rîurile afluate din ținuturile cu băi de aur. Aurul din Balaton nu conține argint și e chiar și de 23 carate. Socotind kilogramul cu 3600 cor. aurul din Balaton reprezintă o avere de 360 milioane cor.

— **Pentru »Lupta«.** Confrații din Budapesta pe semne duc mare lipsă de teme pentru primi-articoli. Pentru aceea ei revin asupra polemicii noastre într'un articol de fond în numărul lor din urmă. Judecând după locul și tonul nu se poate mai violent și plin de încredere al articolului, un naiv ar putea chiar să creadă că dreptatea este pe partea lor... Pentru a lungi vorba preț de un întreg articol de fond, ei desmint chiar și de două ori afirmația noastră că ar fi publicat o broșură despre situația lor materială.

Dar, am mai spus odată, pentru discuție este cam secundar dacă plîngerile »Luptei« au fost publicate într'o broșură, ori într'un articol. Nu în jurul acestui punct se învârtă discuția, ci în jurul faptului, că informații atât de precise asupra tuturor plîngerilor, aspirațiilor și dorințelor ei, nu puteau pleca decât tot dela cei dela »Lupta« sau cei din jurul »Luptei«. Faptul acesta nu se poate tăgădui, iar dacă »Lupta« totuși îl tăgăduiește, presupune prea multă simplitate ori bunăvoință la cetitorii ei încât să o creadă.

Și este cert că prin publicarea acelor milogeli, rămase fără protestare sau desmințire din partea »Luptei« s'a adus o gravă atingere demnității și prestigiului presei noastre nu în fața oamenilor de gust din țara românească numai ei și în fața presei ungurești.

Confrații noștri mai spun că nu au răspuns presei maghiare pentru că ea nu luase act de »minciunile« »Tribunei« ci numai de articolul »Dimineții«. Cu atât mai rău. Căci »minciunile« »Tribunei« erau numai o slabă reproducere a »Dimineții«. Pentru că »Lupta« nu a desmințit nu »minciunile« noastre ci »articolul« »Dimineții« care era cu mult mai grav, căci cuprindea însuși corpul delictului?

Cât pentru tonul și personalitățile ziarului »autorizat« față de noi, neamintim iarăși de Birăușiu. Când Birăușiu intrase mai afund în buzunarul lui Burdea, atunci el era mai îndrăzneț, atunci ne insultă în chipul cel mai trivial și insolent.

Tot așa și organul autorizat, în nrul din urmă întrece pe Birăușiu. Fiindcă nu i-am mai putut acoperi rușinea, care a fost exploatată cu atâta lăcomie de presa ungurească și în fața căreia nu puteam tăcea, organul autorizat, pe care nu mai figurează acum d-nii Mihali, Vaida și Vlad se dedă la trivialități, cari îl caracterizează în ori ce caz pe dansul, nu pe noi. Pentru aceste cuvinte regretăm

că am cheltuit chiar dela început, o vorbă, acum în urmă vedem că ne-am amestecat în țărițe... Drept'aceea din partea noastră discuția este încheiată. »Lupta« pe terenul pe care a apucat rămâne singură. Ia poate să creadă dacă vrea, că a învins. Să nu se poată zice că n'a avut și ia o glorie.

— **Teatru electric.** Pe strada Boczkó, peste drum de »Boul roșu« a sosit teatrul electric alui Winkler. Acest teatru e un cinematograf american, renovat. În tot locul a avut cel mai mare succes, la Paris în anul 1900 a fost distins cu Grand Prix. Producțiunile se fac după cel mai nou metod. În Ungaria aici se poate vedea pentru prima oară.

Programa din 12 și 13 August (Luni și Marți):

1. Fabrici de fior (originală). 2. Acrobații (artă). 3. Scrisori trainice (humoristic). 4. Dansuri moderne (artă). 5. Cutremurul de pământ din Calabria (original). 6. Vază de flori (spectacol). 7. Parizul, privit din depărtare (humoristic). 8. O mare descoperire (humoristic). 9. Minunile Crăciunului (pătrunzătoare). 10. Romanul lui Gáspár (fantazie, la dorința publică).

Afară de chipurile acestea din program se vor arăta și alte chipuri, cari asemenea sunt foarte reușite. — Atragem atenția publicului la acest Cinematograf excelent.

Cu toată căldura cea mare teatrul nostru e răcoros și plăcut.

Deși acum sunt căldurile mari teatrul nostru totuși este răcoros și plăcut.

Tablouri curate fără oscilare. — Cele mai noi fotografii ale Europei.

Mașini și filme totdeauna în mare asortiment se află de vânzare la proprietarul.

Solicita cu părtinire on. public cu distinsă stimă
Winkler Lambert, proprietar.

— **Săpun de viorea de Parma.** Sub aceasta numire de câțiva ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de violele? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare să nu întrebuințeze acest săpun, numai ca să-i tindă mâna de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil., 3 bucăți 2 coroane 20 fil. Pregătește Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă, Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugoj în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

— **Nu mai e păr cărunt** — »Regulatorul de păr« al lui Fr. Radda dă părului cărunt de pe cap și barbă culoarea naturală: blondă, brunetă, brunetă închis sau neagră. Este un praparat foarte sigur și nesticăcios, care nu vopsește nici pielea, nici albiturile.

Folosirea acestui neasemănat preparat e nu se poate mai simplă: cu pieptenul muiat în fluidul acesta nesticăcios se va atinge zilnic ca și cu un oleu perii pe cap și aceasta se va continua până când părul va căștiga culoarea naturală. Acest »Regulator de păr« este a nu se confunda cu alia preparate pentru păr de felul acesta. E de 25 de ani în circulație. Nenumărate recunoștințe, dovedesc succesul splendid obținut. **Preț:** 1 sticlă: 2 cor. O sticlă de probă: 1 cor. Se vinde la: Friedrich Radda, apothecar în Páncsova. Magazin la: Jozef v. Török, în Budapesta. Király-utca.

Ultime informațiuni.

Candidatura din Beiuș.

Primim din Beiuș prin telefon următoarele știri privitoare la alegerea dela Beiuș:

O deputație de 3 inși dintre ungurii beiușeni a fost zilele acestea la Kossuth în Mehadia spre a-i cere un candidat și pentru a scăpa din încurcătura multelor candidaturi ungurești ce s'au lansat. Sub impresia campaniei pornite de presa noastră dar mai ales de »Tribuna«, Kossuth a renunțat la candidatura lui Saluzsinszky și a recomandat candidatura unui anume Kardos Árpád, jidan din Budapesta întocmai ca și Saluzsinszky. Kardos este un bogătaș a cărui supremă ambiție este deputația. Românii îl vor învăța minte.

Precum suntem informați prin telefon, mâine se vor întruni fruntașii din Beiuș spre a hotărî asupra persoanei candidatului național.

Armata la Beiuș.

Președintele comitetului central s'a adresat comandantului pieții de Oradea-mare cerându-i armată pentru alegerea dela Beiuș.

Infanteria va fi în număr de 300 de soldați și cavaleria de 250 de husari, cu totul 550 de soldați. Această armată va fi chemată să apere probabil pe nevinovații țărăni de românii agresivi. Nu?

Serbările dela Oravița a reușit admirabil, după cum ni-se telegrafează din Oravița. Raportul amănunțit îl dăm mâine.

Economie.

Emisiunea a doua a băncii »Bihoreana«. Publicăm pe contrapagină prospectul emisiunii a doua a infloritului institut din Oradea-mare »Bihoreana«, care prin aceasta emisiune ajunge între institutele noastre, în ordinea mărimii și a importanței, la locul al treilea, imediat după »Victorie«. »Bihoreana« este institutul care a făcut relativ cele mai rapide progrese, înălțându-se văzând cu ochii la rangul acesta onorific. Condușă și administrată cu înțelepciune de bărbați ca vrednicul ei director dl Coriolan Pop, ia va fi curând pusă în poziție de a putea servi în mod simțitor interesele mari economice a populației noastre din Bihor. Iată de ce ne bucurăm de hotărîrea direcțiunii de a crea baze largi de dezvoltare acestui institut, cu un teren de operațiune asemenea de vast, și îndemnăm pe toți să grăbească din vreme a iscăli acții la »Bihoreana«.

Bursa de mărfuri și cefecte din Budapesta.

Budapesta, 9 Aug. 1907

INCHEEREA la 11 ORE:

Grâu pe Oct. 1907 (50 klg.)	11.48—11.49
Secară pe Oct. 1907	8.95— 8.96
Ovăs pe Mai	8.20— 8.21
Cucuruz pe Iulie 1907	6.67— 6.68

INCHEEREA la 5 ORE:

Grâu pe Octomb. 1907	11.53—11.54
Secară pe Oct. 1907	8.—95 8.96
Ovăs pe Mai	8.21— 8.22
Cucuruz pe Iulie 1907	6.66— 6.67

BIBLIOGRAFIE.

»Cantorul bisericesc« opul dlui G. Bujigars învățator în Deliblat (Temes m.) încurând va ieși de sub tipar. Din acest op s'au scos până acum 21 coale de tipar. Opul atât ca cuprins, cât și ca aranjare, e neîntrecut în literatura bisericască — la noi. Abonamente se mai primesc până la finea lui August, când opul va apărea complet.

Prețul opului broșat: 8 cor.; legat în pânză — bogat aurit 10 cor.; legătură luxoasă — în piele, 14 cor.

Poșta Administrației.

Dr. I. I. Tălmaci. Am primit 12 cor. ca abonament până la 1/1908.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichiu.

Tejnor János

Timișoara-Fabric, str. Andrássy 18.

P. T.

După 25 ani de activitate la firma Karl Koch, îmi permit a aduce la cunoștință, cumcă m'am etablisat însumi sub firma susnumită.

Recomand numai fabricate de clasa primă ca: **cuțite de buzunar, briciuri de ras, foarfeci de oțel, instrumente chirurgice, ta-câmuri, unelte de grădină, bantage; legături la cura-rea morburilor** se efeptuește prin oameni experți. **Ciorapi de gumi, specialist pentru mâni artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparaturi, nichelări** se efeptuesc garanție de oameni experți.

TEJNOR JÁNOS,
instrumentar chirurgical,
cuțitar și convacar absolvent.

La Administrația noastră se află următoarele cărți de vânzare:

- „La Roma“ de Russu Șiriani Cor. 2.— plus 10 fl. port.
- „Povestiri și schițe“ de S. Secula 1.— „ 5 „
- „Nuvele“ de Emil Zola Cor. 0.40 „ 5 „
- „Școlarul declamator“ „ 0.50 „ 5 „
- „Stropi de roană“ „ 1.— „ 10 „
- „Aur“ Const. Hodoș „ 1.50 „ 10 „
- „Telegrame“ farză în 8 acte „ 0.30 „ 3 „
- „Amicul Poporului“ T. Vuiculescu „ 1.— „ 10 „

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1906.		1907.	
22 Iulie		14 Iulie	21 Iulie
ACTIV			
102226211	{ 72336211 Reserva metalică Aur . . . 78469776	112261949	112064776
1589435	{ 29890000 „ Trate Aur . . . 33595000	1474590	1454182
53529807	Argint și diverse monete	72501130	70273496
30128963	Portofoliu Român și Străin	32718761	33266964
11999924	{ *) Impr. contra ef. publice 10384350	11999924	11999924
14801390	„ „ „ „ In cont curent 22882614	15806084	15806084
2908324	Fonduri publice	3253121	3253121
5767346	Efectele fondului de rezervă	5893139	5893152
603554	„ „ „ amortisarea imob. și material	637859	637863
244895	Imobili	176050	184863
95462225	Mobilier și Mașini de Imprimerie	109438474	10949274
—	Cheltueli de Administrațiune	—	—
13773441	Deposite libere	22439280	24311198
24411873	„ „ & provizoriu	24469105	24107680
357447388	Compturi curinți	413069466	412302577
12000000	Copmturi de valori	12000000	12000000
21373442	PASIV		12000000
3222588	Capital	23051453	23051453
223535760	Fond de rezervă	3473646	3473646
1646498	Fondul amortisării imobilelor și material	262884945	262438000
206875	Bilete de Bancă în circulațiune	207707	2077070
85267225	Profitori și perderi	143883	213134
10195000	Dobânzi și beneficii diverse	109438474	10949274
357447388	Deposite de retras	—	—
12000000	„ „ „ & provizoriu	—	—
21373442	Compturi curinți	413069466	412302577
3222588	Scomptul 5% *) Dobânda 5%		412302577
223535760			
1646498			
206875			
85267225			
10195000			
357447388			

In atențiunea celor cari zidesc!

Aduc la cunoștința celor interesați, că în ferma mea de zidit din **Radnai-ut 22** (telefon 393) și în cancelaria mea de arhitectură (telefon și pentru comitat 264) se pot procura și căpata

ȚIGLE (cărămizi)

calitatea cea mai bună arse în cuptorul meu de curând zidit, tot așa **treiste** pentru tovine în ori ce calitate. Primesc zidiri de ori ce soi, — planuri și executarea lor pe lângă prețurile cele mai moderate. Schițe fac gratuit.

Cu stimă;
Probszt Mihály
zidar și fabricant de țigle. Arad, Str. Ferdinand Nr. 1-a.

Recomand tuturor fierbătorilor de rachiu și de spirt

căldările

mele cele mai nouă și de construcția cea mai nouă, brevetate, făcute după sistem propriu.

Prețuri solide și fixe.

Afară de căldările de fier rachiu pregătesc în atelierul meu injectoare practice, de sistem propriu, contra peronosperii. Țin totdeauna în magazinul meu cantitate mai mare de injectoare, ca să pot satisface momentan comanda mai mari. Afară de aceea am în magazin tot felul de vase de casă de aramă, pregătite de mine, cu prețul cel mai culant. Trimis franco prețuri curente ilustrate.

MILAN T. IOVANOVIĆI, căldărar
UJVIDEK, strada Lázár nr. 14.

Nici la o familie nu-i iertat să lipsească gramofonul!

Prețuri foarte ieftine! Phonograful lui Edison dela 5 fl. în sus Gramofon cu plăci dela 9 fl. în sus. Automate pentru ospătari dela 35 fl. în sus. Suluri plăci duble mare asortiment. Noutăți Gramofon suruitor! Ilustrate cu cântece și note, bacata 20 cr. Catalog ilustrat de gramofonograph, Gramofon și Automate gratis și scutită de timbru. Poți să schimbi tot felul de plăci întrebuințate sau să schimbi după plac. Cel mai ieftin în vederea ajustare pe acest teren în întreaga Ungaria.

Tóth József,
comerciant de gramophone Corvina str. nr. 3. Szeged, str. Könyök nr. 3.

Puțin venit, mare circulație!
Nu este un cadou mai frumos decât un gramofon.

Első szegedi len-áru damast és műszövőde

Csecs Mihály
SZEGED, Tisza Lajos-körut 33.

Recomandă produsele sale proprie de in și damast, precum: covoare, ștergare, fugare milieu și toate cele trebuincioase pentru pat. Tot așa haine pentru mireasă, precum lucruri de ajur după plac.

Prețuri moderate, serviciu prompt.
— La rugare prin epistolă mă presint personal. —

Farmacia „MARIA AJUTĂTOARE“
a lui RUDOLF IANER
 Temesvár-Gyárvaros, Főter 70.
 Discretă și zilnică expediție cu posta. ☒ Telefon 476.

„IANER“

Cremă neun-surcasă.

Cel mai nou produs higienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bucele pricinuite de fufărbinții, sgrăbunțele și alte necurățenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. **1 tegulă . . . 1 coroană.**

„laner“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la balu. saloane și de zilnic folos, carea acoperire creșterii și e cu totul nestrăicătoasă. ♦♦♦ In culorile: roză, albă și cremă. **1 cutie 1 coroană.**
 „laner“ săpun. **1 bucată 60 bani.**
 „laner“ pastă de dinți. **1 doză, 1 coroană.**
 „laner“ apă de gură. Bună pentru dinții scorburoși și gingiei burețoși, contra mirosului greu de gură. **1 sticlă, cor. 1.40; jum. sticlă, 70 bani.**
 „laner“ esență de păr. Excelentă pentru înălțurarea mătrefei și contra căderii părului. **1 sticlă, 1 cor. 30 bani.**
 „laner“ pomadă. pentru creșterea părului. **1 tegulă 4 coroane.**
 „laner“ vâpseală de păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e eschisă. La comanda să se înoteze că părul încărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet ori băl). **Un carton 4 coroane.**
 „laner“ apă blondină. Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl. auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. **1 sticlă 4 coroane**

Fluidul pentru reumatism și gicht al doctorului Hoffmann.

Medicament folositor de ani îndelungați împotriva gichtului, reumei, dureri de nervi, levrălgiei, reumei, durerii de mușchi, exudației, ischias, scrintirea membrilor, înțepenirea mușchilor și coardelor, schilăvire și a durerilor din crucea spinării. **1 sticlă, 80 bani.**

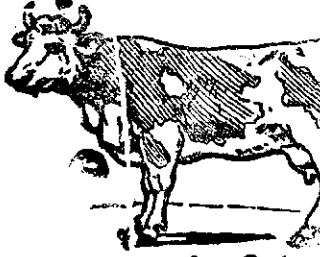
Tusă. bomboanele lui Dr. Oppolzer. Mijloc foarte bun contra catarului organelor de respirat, contra husei și rădălirei la gât, a catarului de plămâni, a grelei respirații. **1 cutie 80 b.**
Pilulele curățitoare de sînge ale lui Dr. James. Pilulele acestea curătesc sîngele, tritează activitatea intestinelor și ajută lucrarea scaunului, depărtează toate sucurile rele, fierca stricăță și rămășițele rămase dela alte boala. **1 cutie 80 bani.**
Balsam Dr. James. Balsamul acesta încălzește rînză și sîngele îngreuiat, depărtează a creala Regma și firea superfluă și prin aceasta produce o miștură proasă. prin urmare aduce și miștură rînzii (stomacului) în mișcare nouă și poartă la mîncare și beutură. Balsamul acesta depărtează vînturile, sporește activitatea intestinelor, delătură rînză de din stomac, amărușcă gura, dărează de cap și ameteala. **1 sticlă, 80 de bani.**
Unsoare de rîie, a prof. Kaposi. Această unsoare se aplică cu bun rezultat nu numai la rîie, ci și la toate feluri de ecrescenții de ale pielii. **1 tegulă, 1 coroană.**

Preservativ pentru galite. Mijloc probat contra epidemii gînilor, gîșelor, rațelor, curcilor, etc. **Prețul unui pachet: 1 cor. 40 bani.**

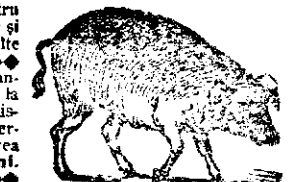
Blistere (unsoare roșie englezească) contra imbecilității cronice dela încheieturi, a căruia moarte și a oșormităților de picioare și tot soiul de boala de oase. **1 teg. sticlă 1 cor., 1 mare 2 cor.**

Unscare de umflături. Cu adevărat umitor folositoare la cucu de gogoșă, la umflături de gogoșă, la umflături de gogoșă, la umflături de gogoșă, etc. **1 tegulă 1 cor.**

Prav de rîie. Contra rîiei și diferitelor boala ale nimalelor de casă. **1 pachet, 60 bani.**

Balsam de rane. Pentru rane și fisurile rîu gîșate, învechite și alte diferite rani. **1 pachet, 80 de bani.**

Prav de porci. Recomandabil — la lipsă de apete, provocată de reza misturii, mai deparat — contra tusei și a viermilor înăstrici pentru curățirea sîngelui. **1 pachet, 80 de bani.**

Pentru lucrurile de contra-acerilor și nătrai, Preparatete lui Rudolf IANER se pot căpăta în Farmacia „Maria ajutorătoare“ a lui R. Ianer, Temesvár-Gyárvaros Főter 70.

„MUREȘANUL“ institut de credit și economii, societate pe acții în M.-Radna.

Publicațiune.

Pe baza autorizării primite dela adunarea generală extraordinară a institutului nostru ținută la 4 August n. prin aceasta aducem la cunoștința On. noștri acționari, că capitalul societar al institutului nostru să duplică, adică să urcă dela 80,000— cor. la 160,000 cor. prin emiterea alor 400 acții nouă.

Conform dispozițiunii §-ului 7 din statutele institutului domnii acționari până la 1 Octomvre n. a. c. »au drept de preferință la semnarea acțiilor emisiunii nouă, în prețul lor nominal (200— cor.) și în proporțiunea acțiilor ce le posed, scrise pe numele lor«.

Acțiunile neoptate de către acționarii institutului până la terminul de 1 Oct. n. le vinde direcțiunea din mână liberă și cu prețul, pe care-l va fixa la timpul său.

Prețul acțiilor nouă se va plăti în 10 rate de către 10% (20 cor. per acție) cu începere dela 1 Oct. a. c. astfel:

1. La 1 Oct. 1907 cor. 20.— plus 10 cor. spese de fiecare acție.
2. » 1 Ianuarie 1908 cor. 20—
3. » 1 Aprilie 1908 « 20—
4. » 1 Iulie 1908 « 20—
5. » 1 Oct. 1908 » 20—
6. » 1 Ianuarie 1909 » 20—
7. » 1 Aprilie 1909 » 20—
8. » 1 Iulie 1909 » 20—
9. » 1 Oct. 1909 » 20—
10. » 1 Dec. 1909 » 20—

Acționarii primesc după sumele vărsate 5%, plătesc însă după ratele restante 6%.

Deodată cu declarațiunea de optare domnii acționari vor aveă să prezinte la institut acțiunile vechi pentru ștampilare.

Acționarii, cari nu participă la subscriere până la terminul de 1 Oct. a. c. își pierd necondiționat dreptul de prioritate și favorul garantat lor în statute: de a aveă acțiunile nouă în prețul lor nominal.

La plățirea ratei prime institutul va libera pentru acționari titele provizori în cari să vor induce apoi toate plățirile făcute.

Acțiunile nouă participă la dividenda anului 1910, iar proprietarii lor întră în toate drepturile statutare, cari le compet pe baza acestor acții dela 1 Ianuarie 1910.

DIRECȚIUNEA.

In Arad, str. Boros Béni 6
 s'a deschis
magazinul
 produselor de zidărie ale întreprinzătorilor zidari din Arad.
 In magazin se află totdeauna pe lângă prețurile moderate: var, ciment, țigle, hârtie de câtran și alte materii de zidit.
 Cancelaria de planuri și întreprindere.

Când se înșală damele mai tare?
Dacă își comandă corsetele lor prin colportătoare!
 Căci în casurile cele mai dese nu sunt bune. Poștiți și osteniți până la mine, unde se pregătesc ronziile cele mai la modă și cele mai potrivite.
Corsete gata, îndreptătoare de talie, ce le vind în prețuri foarte ieftine.
 Cer deplina incredere a prea stimatorilor doamne cu toată stima
PILCZ IRMA
 pregătitoare de corsete
 Arad, Deák Ferenc-u. 2.

Farmacia „Maria ajutorătoare“ a lui R. Ianer, Temesvár-Gyárvaros Főter 70.

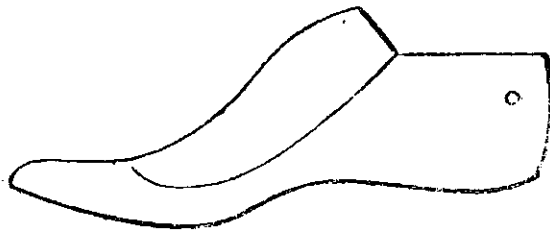
FONDAT IN ANUL 1890.

Prima și cea mai mare fondare industrială de calapoade (captă) pe Alföld a lui

Pless Sándor

fabrică de calapoade

Szeged, Brusseli-körút nr. 30.

premiat în 1901 la Măcău cu marele premiu și diplomă, Zenta în 1903 cu diplomă de onoare și medalie de aur, la Pancsova în 1905 cu diploma și medalie de aur.

Face și ține în magazie tot felul de calapoade moderne,

din cel mai uscat lemn.

COMANDE din provincie se efectuează repede și prompt, pe lângă cele mai moderate prețuri. — — — LISTA cu prețuri se trimite gratis și franco.

Unica farbă orientală de păr

nesticăcioasă în culoare

blondă, neagră și brunetă.

Unica alifie de farbă pentru păr nesticăcioasă ne întrecută, pregătită din substanțe naturale de plante, care dă părului o culoare naturală și nimeni nu poate presupune, că părul e fărbuit. Mii și mii de succese, dovedite. — Alifie de un efect admirabil de Arabie. Folosința-i este ușoară.

O sticlă pentru bărbați 6 cor.**O „ „ dame 10 „**

Se află în orice culoare după plac. La fiecare sticlă se alătură un avis de folosință. Părul astfel colorat se poate spăla și cu leșie fără să-și piardă culoarea.

POTESTAS.

Ecstras de urzică. Garantat pe cale legală Nr. 15688. Faceți încercare numai cu o sticlă și vă veți convinge că are un efect neîntrecut, nu vor mai fi slăbiciuni de forță vizibilă, răceală, gută, reumă ș. a. alină imediat ori ce durere. — Prețul unei sticle 2.40 cor., 3 sticle porto franco 7.20 cor.

La comande să ve provocați la ziarul „Tribuna“.

Deposit general:

Drogheria „Rákóczi“

Budapest, VIII., József-körút 32. Tr

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

lăcătuș de edificii, canale și apeducte

Arad, Strada Batthyányi Nro. 17.

Pregătește din fier bine bătut: grilaje la fluviu,
— — trepte, balcoane, și pentru bănci. — —

Primește spre efectuare ori-ce forme de fer, acoperișuri și rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construcție de apeducte, eștoare fără miros, pisoare, lavortoare, scâlzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de — — — tuburi de piatră smălțuită. — — —

TELEFON Nr. 87.

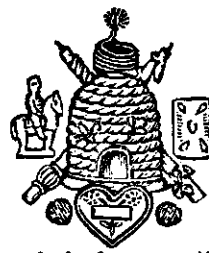
Liferantul de lumini de ceară a diecezei catolice din com. Bihar și Silágy.

INTEMEIAT LA 1835.

Frölich Jozsef

pregătitor de lumini de ceară

NAGYVÁRAD.

Adjustat cu mașini cu putere electrică.

Recomandăm în binevoitoarea a onor. public, fabricațiunile sale de lumini de ceară, lumini de ceară de I-a calitate bucată 4.80 Cor. II-a calitate 4 Cor. III-a calitate 3 Cor. — Tot felul de lumini mai mici, albe, galbene sau colorate. — Lumini de ceară pentru cununie, albe și frumos aurite părechea dela 5 Cor. până la 100 Cor. — Cea mai fină tămâie din Egipt, prima 2.40 Cor. secunda 1.80 Cor. tertia 1 Cor. — Cel mai fin oleu destilat de flori în cano de tinichea indeosebi pentru biserică. Klgr. 96 fil. — Recomand luminile mele pentru altar, pregătite din steariu curat, ce nu picură și nu curg. Și cea mai bagatelă comandă o eșcut prompt, pachetare nu se compută și dela 5 Klgr. în sus expediția e francată.

Adjustat cu mașini cu putere electrică.

Miere și ciară galbină cumpăr pe lângă prețurile cele mai mari.

Müller György

prăvălie de prapuri, odăjdii și obiecte bisericesti

Temesvár-Józsefváros, Uri-utcza nr. 16

recomandă magazinul său bogat de odăjdii bisericesti, acopereminte pentru altar și obiecte pentru biserici de ritul ortodox. Tot felul de steaguri bisericesti, articoli de aramă și lemn precum icoane sfinte.

Cruci din tinichea pentru câmpuri, obiecte pentru împodobirea bisericilor în eșcutie frumoasă și după stil. Pr ovocându-mă la experiența câștigată pot să asigur onorata preoțime, că voi putea satisface pretensiunilor celor mai gingașe.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

A LUI

G. P. PANTELIC in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATA IN 1854.

FIRMA FONDATA IN 1854

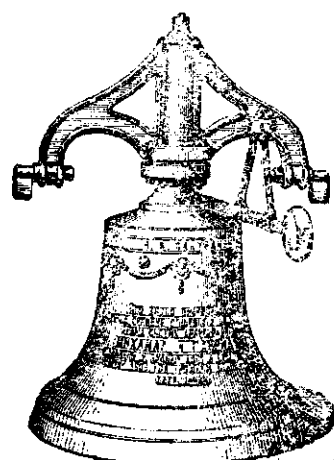
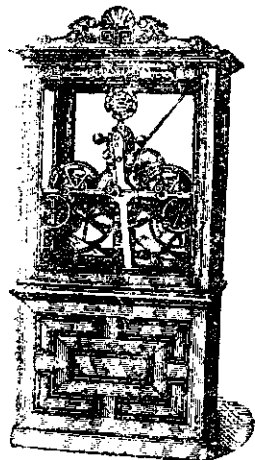
Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sîrmă. — — —

Toarnă clopote noi, face smălțuri mișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonice, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

„BIHOREANA“ institut de credit și economii în Oradea-Mare.

Aviz.

Pe baza autorizării primite dela adunarea generală ordinară, ținută la 27 Februarie 1907 în care s'a decis urcarea capitalului social al institutului dela 600,000 la 1,200,000 coroane, oferim pentru subscriere, respective pentru cumpărare acțiunile din emisiunea nouă neoplata de acționarii vechi până la termenul fixat, pe lângă condițiunile următoare:

1. Prețul unei acții din emisiunea nouă, conform valorii reale de azi constatate cu privire la fondurile de cari dispune institutul, se fixează în sumă de 240 coroane, din care 200 coroane se adaugă către capitalul social, iară restul de 40 coroane după detragerea speșelor emisiunii, se adaugă la fondul de rezervă.

2. Prețul de emisiune se plătește în cinci rate treilunare astfel, că deodată cu însinuarea pentru cumpărare se plătesc dela fiecare acție câte 48 coroane, adică Patruzăci-și-opt coroane ca prima rată din prețul de emisiune, iară ratele următoare de câte 48 coroane dela acție se plătesc conform dispoziției §-lui 10 din statute tot la perioade de câte trei luni.

Fiecare acționar are însă drept să plătească mai multe rate, sau toate ratele înainte de termen.

În lipsa de plată a ratelor la termenele fixate se aplică dispozițiile §-lui 10 din statute, în sensul cărora acția neplătită se anulează și în locul aceleia se emită un nou titlu de acție, iară ratele plătite cad în favorul fondului de rezervă.

3. Acțiunile noave după plătirea tuturor ratelor vor participa la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile ce posedă acționarii vechi, dar la dividendă participă numai cu începutul dela 1 Ianuarie 1909.

Dela plătirea ratelor până în 1 Ianuarie 1909 acționarii primesc după ratele plătite 4 $\frac{1}{2}$ % interese, iară după ratele restante plătesc 6% interese de întârziere.

Eliberarea acțiilor noave va urma numai după plătirea prețului întreg al acelorora, iară până atunci fiecare acționar primește un titlu provizor de acție, în care se induce plătirea tuturor ratelor din prețul de emisiune.

4. Declarațiile pentru subscrierea, respective cumpărarea acțiilor din emisiunea nouă, sunt de a se trimite subscrise în toată regula împreună cu prima rată de 48 coroane dela acție la adresa institutului cel mult până în 30 Septembrie 1907 st. n.

Formular pentru declarații de subscriere la cerere espedăm imediat la adresa tuturor, cari doresc să cumpere acții din emisiunea nouă a institutului nostru.

Subscrierile de acții se vor lua în considerare în seria precum au sosit acelea la institut prin urmare la caz, dacă s'ar subscrie mai multe acții de câte a rămas neoplata și direcțiunea va uză de dreptul său să reducă numărul acțiilor subscrise, reducerea se va face astfel că acționarii cari s'au însinuat mai timpuriu vor avea prioritate față de aceia, cari au subscris mai târziu acții din emisiunea nouă.

Oradea-Mare, la 11 Iulie 1907.

DIRECȚIUNEA
institutului de credit și economii
„BIHOREANA“

Cine are nășip sau petriș se schimbă
în „Bae de aur“

dacă se ocupă cu prepararea petrilor în
mod artificial.

Se pot prepara cu mici cheltuieli:

Cărămizi de părete din cement prepararea à 1000 de bucăți . . . 18 C.

Tigle de cement pentru acoperiș prepararea à 1000 bucăți . . . 40 C.

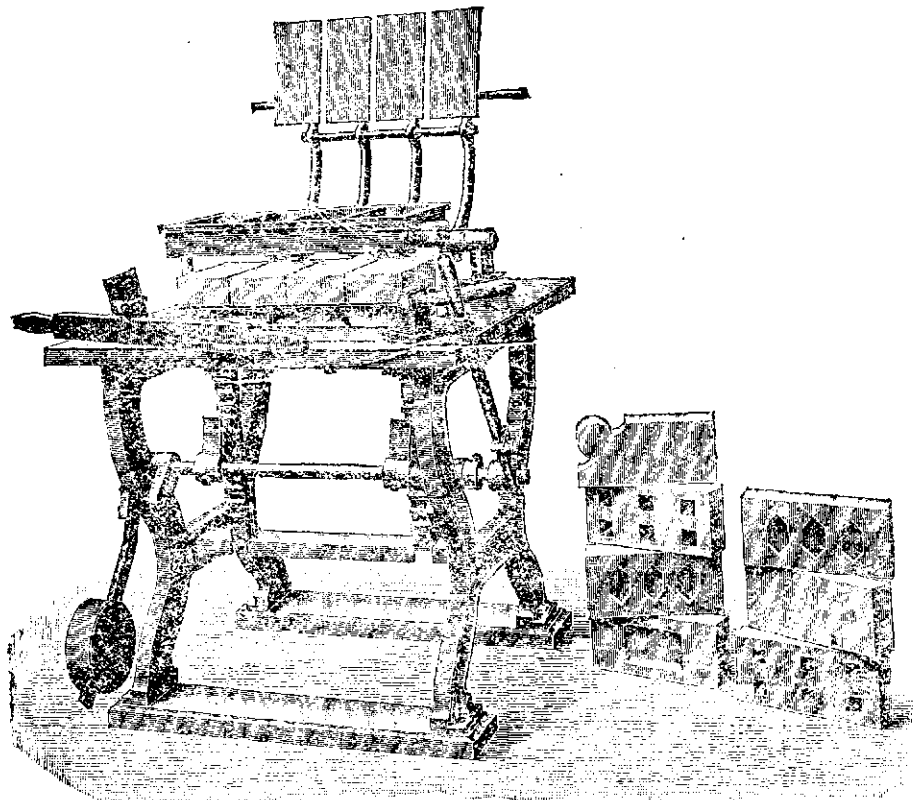
Plăci de cement prepararea à 1000 bucăți . . . 50 C.

Burloane de cement pentru scocuri, inele de cement pentru fântâni ș.

Mașinăriile necesare pentru fabricarea celor de sus le liferează
ERNST TIETZE fabrică de mașinării liferite medelitate în mai multe
rânduri și turnătorie de fer GUBEN N. L. Germania.

Reprezentat de către:

BÜSCHITZ MOR în KOMÁROM.

CATALOG ILUSTRAT ȘI PROIECT DE BUGET gratuit
trimite reprezentantul fabricii Büschitz Mor, Komárom,
cătră care trebuie adresate și scrisorile.

Fritz Berger

LUGOS

Liferează

parchete de toate soiurile
de
stejar și fag

și tot felul

de articole de lemnărie

precum

și lemne pentru ars
de diferite soiuri.